

- ग्राहक बन्नु परेमा
- नवीकरण गर्नु परेमा
- पत्रिका नियमित नआएमा
- वितरकहरूसँग नगदी रसिद बिना कारोबार नगरिदिनुहोला ।

मजदूर दैनिक

नगाँवा, कमलविनायक, भक्तपुर
लक्ष्मण तचामो
मो.नं. ९८०३६८७३२३

विज्ञापनको निम्ति सम्पर्क

फोन नं ६६९८९०७
६६२०५५८

वर्ष : २६ ★ अङ्क : ५ ★ नं. सं. ११४४ पोहेला गा, तृतीया ★ आइतबार ★ १४ माघ, २०८० ★ January 28, 2024, Sunday ★ मूल्य रु. ५१- ★ पृष्ठ ८

जनताले सही कम्युनिस्ट पार्टी चिन्नु आवश्यक एमसीसी सम्झौता पारित गर्ने दल देशभक्त र कम्युनिस्ट नहुने

भक्तपुर, १३ माघ । नेपाल मजदूर किसान पार्टी सुनसरी सम्पर्क समितिको आयोजनामा शनिबार यहाँ नेवार एकता समाज धरानको भक्तपुर अवलोकन भ्रमण तथा भेटघाट कार्यक्रम भयो ।
उक्त कार्यक्रममा नेपाल मजदूर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान विजुक्छे (रोहित) ले नेपालका मन्त्रीहरू आफ्नो देशको भन्दा विदेशभक्त भएकाले देशको विकास नभएको

“नेमकिपा वामपन्थी र दक्षिणपन्थी अवसरवादको विरोधमा निरन्तर सङ्घर्षरत छ”

भक्तपुर, १३ माघ । नेपाल मजदूर किसान पार्टीका केन्द्रीय सदस्य सुनिल प्रजापतिले नेपाल कम्युनिस्ट आन्दोलनमा देखिएका वामपन्थी र दक्षिणपन्थी अवसरवादको विरोधमा नेमकिपाले सम्झौताहीन सङ्घर्ष गर्दै आएको बताउनुभयो ।

नेपाल क्रान्तिकारी किसान सङ्घ जिल्ला समितिको आयोजनामा चाँगुनारायण नपामा शनिबार भएको भेलामा उहाँले एमाले र माओवादीहरू पुँजीवादी सरकारमा गएर जनताका हितविपरीतका कामहरू गरेर कम्युनिस्टहरूकै बदनाम गरिरहेका छन् भन्नुभयो ।

शासक दलहरूले जनताको हितमा कुनै काम गर्न नसकेको चर्चा गर्दै उहाँले भन्नुभयो, “किसानहरूको लागि चाहिने न रासायनिक मलको व्यवस्था गर्न सको न मल कारखाना खोल्ने तयारी गर्नु । दाल, चामल, तरकारीसमेत विदेश निर्भर बनाएर शासक दलहरूले देशलाई आर्थिकरूपमा टाट पल्टाउने अपराध गरे ।”

वर्षको लाखौं युवाहरूलाई स्वीकृति दिएर रोजगारीको निम्ति र उच्च शिक्षाको निम्ति विदेश पठाउने सरकारले नागरिकता विधेयक पारित गरेर विदेशीलाई सजिलै नागरिकता दिने राष्ट्रघाती काम गर्नु । नेमकिपाले सडक र सदनमा त्यसको निरन्तर विरोध

बताउनुभयो ।
सरकारले स्वदेशमै रोजगारीको व्यवस्था नगरी विदेश पठाएर देशलाई पराधीन बनाइरहेको चर्चा गर्दै उहाँले भन्नुभयो, “सही र इमानदार मानिसलाई सरकारले काम गर्न दिँदैन । कम्युनिस्ट विचार प्रचार गर्छ भनेर क्युवाली चिकित्सकलाई थोरै समयमै स्वदेश फर्काउने काम सरकारले गर्नु ।”
उहाँले भन्नुभयो, “राजनीति फोहोर

गर्दै आएको छ, उहाँले भन्नुभयो ।
“समाजवादी व्यवस्थामा मात्र मजदूर र किसानहरूको हित हुने भएकोले तमाम पार्टी कार्यकर्ता र शुभचिन्तकहरूले पुँजीवादी व्यवस्थाविरुद्धको आन्दोलनमा निरन्तर

लागिरहनुपर्छ । पार्टीका प्रकाशनहरू नियमित अध्ययन गरी आफूलाई वैचारिकरूपमा तयार गर्नुपर्छ ।” उहाँले भन्नुभयो ।
नेपाल क्रान्तिकारी किसान सङ्घ भक्तपुर जिल्लाका अध्यक्ष गोविन्द दुवालले

मजदूर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय ब्यासी-२, भक्तपुर

मृगौला प्रत्यारोपण गरेका, डायलाइसिस गरिरहेका, क्यान्सर रोगी र मेरुदण्ड पक्षघातका बिरामीहरूलाई औषधी उपचार खर्चवापत रकम निकासी प्राप्त भएको सम्बन्धी सूचना

मृगौला प्रत्यारोपण गरेका, डायलाइसिस गरिरहेका, क्यान्सर रोगी र मेरुदण्ड पक्षघातका बिरामीहरूलाई औषधी उपचारवापत खर्च उपलब्ध गराउनेसम्बन्धी कार्यविधि, २०७८ अनुसार पेन्सन र सामाजिक सुरक्षा भत्ता नलिएका यस नगरपालिका क्षेत्रका मिति २०८० पुस मसान्तसम्म आवेदन गरेका सम्बन्धित बिरामीहरूको उपचार खर्चवापत रकम निकासी प्राप्त भएको हुँदा बैङ्क खातामा रकम जम्मा गर्न बैङ्क खाता नखोलिएका सेवाग्राहीहरूले तत्काल नेपाल बैङ्क लि., भक्तपुर शाखामा खाता खोली सोसम्बन्धी विवरण यस नगरपालिकाको लेखा शाखामा बुझाइदिनुहुन र बैङ्क खाता खोलेर विवरण उपलब्ध गराइसकेका सेवाग्राहीहरूले सम्बन्धित वडा कार्यालयबाट सिफारिस गराई बैङ्कमा गई औषधी उपचार खर्च बुझिलिनुहुन सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

आउँछ भन्ने कुरामा नेमकिपा विश्वस्त नरहेको विचार व्यक्त गर्दै उहाँले देश र जनताप्रति समर्पित इमानदार, सचेत जनताको शक्तिले देश परिवर्तन गर्न सजिलो हुन्छ भन्नुभयो ।
निःस्वार्थ र इमानदारीपूर्वक गरेको देश र जनताको सेवा खेर नजाने कुरा उल्लेख गर्दै अध्यक्ष रोहितले यो पुँजीवादी व्यवस्थाको सरकार भएकोले जनताले दुःख पाइरहेको बताउनुभयो ।
युवाहरूलाई विदेश पठाउने दास मानसिकता अझै सत्तासीन दलका नेता र मन्त्रीहरूमा रहेको उल्लेख गर्दै उहाँले विदेशी थिचोमिचोको विरोध गर्नुपर्ने आवश्यकता औँल्याउनुभयो ।

नेपाल मजदूर किसान पार्टीका केन्द्रीय सदस्य एवं कोशी प्रदेशका संयोजक उकेश कवाले पार्टीको स्थापनाका आधार किसान सङ्घर्ष भएको चर्चा गर्दै परिवर्तनको निम्ति जनतालाई सचेत पारिरेको बताउनुभयो ।
नेपालमा कम्युनिस्टहरूको बाहुल्यता भए पनि समाजवादको विषयमा बहस नहुनु या कम्युनिस्टको सिद्धान्त विचार प्रचारप्रसार नगर्नु विडम्बनाको विषय भएको उल्लेख गर्दै उहाँले देशका कलकारखानालाई निजीकरण गर्ने र कौडीको मूल्यमा बेच्ने दलहरू कम्युनिस्ट नहुने बताउनुभयो ।
कोशी प्रदेशसभा सदस्य यशोदा काय्ठले देश र जनताको निम्ति नेमकिपा सङ्घर्षरत रहेको चर्चा गर्दै धरानवासीलाई भक्तपुरको विकास र

बाँकी पृष्ठ ८ मा

सिन्धुपाल्चोक, १३ माघ । नेपाल मजदूर किसान पार्टीका सचिव एवं सांसद प्रेम सुवालले शनिबार सिन्धुपाल्चोकका जनतासँग भेटघाट गर्नुभयो ।
ऐसेलुखर्क र चौताराका जनतासँग भएको भेटघाट कार्यक्रममा सांसद सुवालले पार्टी स्थापनाका आधार र पार्टीको उद्देश्यबारे प्रस्ट पाउँ पार्टीले देशमा परिवर्तनको निम्ति जनतालाई राजनीतिकरूपले सचेत र सङ्गठित गरिरहेको बताउनुभयो ।
पुँजीवादी सरकारमा भइरहेको भागबन्डाको विरोध गर्दै उहाँले कम्युनिस्ट भनिने सरकार पुँजीवादी सरकार भएकोले जनताले दुःख पाइरहेको बताउनुभयो ।
उहाँले भन्नुभयो, “एमसीसी सम्झौता पारित गर्ने दलहरू देशभक्त र कम्युनिस्ट होइनन् देशविरोधी र जनविरोधी दल हुन् ।”
स्वदेशमै रोजगारको व्यवस्था नगर्ने, शिक्षा र स्वास्थ्य निःशुल्क नगर्ने दल कम्युनिस्ट नहुने स्पष्ट पाउँ उहाँले

माघ २२ गतेदेखि सुरु हुने प्रतिनिधिसभामा सिन्धुपाल्चोकका जनताका समस्याबारे सरकारको ध्यानाकर्षण गर्न आवश्यक सुभाष दिन आग्रह गर्नुभयो ।
साम्राज्यवादी देश अमेरिका र फासीवादी देश इजरायल मिलेर प्यालेस्टिनको ग्यास र पेट्रोलियम पदार्थ कब्जा गर्न गरिरहेको जातीय नरसंहारको निन्दा गर्दै नेपालको पनि स्रोत र साधन कब्जा गर्ने सम्भावना भएको हुँदा जनता सचेत भई सो कदमविरुद्ध आन्दोलनको निम्ति तयार भइरहनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।
चुरे क्षेत्रमा गिटी ढुङ्गा भारतमा पठाउने कार्य रोकनुपर्ने आवश्यकता औँल्याउँदै उहाँले चुरे दोहन रोकन नसके सो क्षेत्र मरुभूमिमा परिणत हुने विचार राख्नुभयो । उहाँले भन्नुभयो, “नेपालको जलविद्युत् देशलाई चाहिन्छ, नेपाललाई चाहिने जलविद्युत् भारतलाई दिनु उचित होइन ।”

अवसरवाद, संशोधनवाद र सामाजिक साम्राज्यवादको विरोधमा नेमकिपाको स्थापना

दैलेख, १३ माघ । नेपाल मजदूर किसान पार्टीको ५० औँ स्थापना दिवसको अवसरमा पार्टीको आठबिस नगर समितिको दुईदिने प्रशिक्षण शनिबार सम्पन्न भयो ।
नेमकिपाका अध्यक्ष रोहितको पुस्तक ‘नेपालको कम्युनिस्ट आन्दोलनमा देखा परेका खोटा विचारहरूको खण्डन’

बाबुरे प्रकाश पाँडे नेमकिपाको तत्कालीन नेतृत्वबाट मार्क्सवाद, लेनिनवाद तथा माओ त्सेतुङ विचारधाराप्रति धोका भएपछि नेमकिपाको स्थापना भएको प्रस्ट पार्नुभयो ।
अवसरवाद, संशोधनवाद, सामाजिक साम्राज्यवादको विरोधमा

बाँकी पृष्ठ ८ मा

भक्तपुर नगरपालिका

वडा नं. ५ कार्यालय

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

भक्तपुर नगरपालिकाको आयोजनामा २०८० माघ २१ गतेदेखि २७ गतेसम्म हुने भक्तपुर नगरव्यापी विद्यालयस्तरीय खेलकुद प्रतियोगितामध्ये तेक्वान्डो खेलको तौल समूह र प्रतियोगिता हुने स्थान, समय निम्नअनुसार रहेको छ ।
तौल लिने मिति : २०८० माघ २२ गते
समय : विहान ८ बजेदेखि
खेल सञ्चालन मिति : २०८० माघ २३ र २४ गते
समय : विहान ८ बजेदेखि
पुनश्च : एक वटा स्कूलबाट एउटा तौल समूहमा १ जनामात्र सहभागी गराइनेछ ।
खेल हुने र तौल जोख्ने स्थान : विद्यार्थी निकेतन माध्यमिक विद्यालय

तौल समूह

पुरुष : २५-२८, २८-३१, ३१-३४, ३४-३८, ३८-४२, ४२-४६ र ४६-५० के.जी.
महिला : २५-२७, २७-२९, २९-३२, ३२-३५, ३५-३८, ३८-४२ र ४२-४६ के.जी.
पुम्से नं. ४, ५ र ६
पुरुष : एकल
महिला : एकल

५ नं. वडा खेलकुद समिति

फोन नं. ०१-६६९२९३४, मो. नं. ९८४३३७९३४

नेपाल मजदुर किसान पार्टीको ५० औं स्थापना दिवसको अवसरमा नेक्रायुसङ्घ, छालिङ्गद्वारा शनिबार आयोजित खुला रक्तदान कार्यक्रम।

तिस्वर : मजदुर दैनिक

“सहकारी संस्था सदस्यहरूको सुख दुःखको साथी हुनुपर्छ”

भक्तपुर, १३ माघ। “सहकारी संस्थाहरू आर्थिक क्रियाकलापका साथै सदस्यहरूको सुख दुःखको साथी हुनुपर्दछ।”

उक्त विचार नेपाल क्रान्तिकारी महिला सङ्घका केन्द्रीय अध्यक्ष अनुराधा थापामगरले सङ्गम बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको महिला उपसमितिको आयोजनामा भएको ग्यासचुल्हो मर्मत तालिमको समापन कार्यक्रममा व्यक्त गर्नुभएको हो।

उहाँले भन्नुभयो, “गृहिणीहरूमा गृहविज्ञानको ज्ञान आवश्यक छ।”

समाजवादी देशहरूमा शिक्षा, स्वास्थ्यलगायत नागरिकका सम्पूर्ण आवश्यकताहरू राज्यको दायित्व हुने कुरा उल्लेख गर्दै उहाँले नेपाल सरकारले देश र जनताको हित र भलाइभन्दा विदेशीहरूको इच्छा र इसाराअनुसार कार्य

गरेकोले नेपाली जनताले दिनप्रतिदिन दुःख पाइरहेको बताउनुभयो।

उहाँले अगाडि भन्नुभयो, “युवाहरूलाई स्वदेशमा रोजगारी दिनुको सट्टा बिदेसिन बाध्य पार्ने सरकारी नीतिको कारण देश र जनताको इज्जत र प्रतिष्ठा खस्किएको हो र देशमा परनिर्भरता बढ्दै गएको हो।”

युवाहरू आफ्नो ज्यानको समेत पर्वाह नगरी युद्धग्रस्त देशमा जान बाध्य हुने परिस्थिति निर्माणमा विगतका सबै सरकारहरू जिम्मेवार रहेको स्पष्ट पार्दै उहाँले जनताले आफ्ना असल प्रतिनिधि नछिनेसम्म देशले दुःख पाउने कुरा राख्नुभयो।

कार्यक्रममा प्रशिक्षक गंगाराम रंजित, संस्थाका अध्यक्ष बलराम सिबन्जरा र महिला उपसमितिका संयोजक सरस्वती सिंखालले पनि आ-आफ्नो विचार राख्नुभएको थियो।

पार्टी स्थापना दिवसको अवसरमा इटाछुँमा विचार गोष्ठी

भक्तपुर, १३ माघ। नेपाल मजदुर किसान पार्टीको ५० औं स्थापना दिवसको अवसरमा नेमकिपा इटाछुँमा एकाइ समितिको आयोजनामा शनिबार विचार गोष्ठी भयो। कार्यक्रममा रवीन्द्र खर्काले पार्टी स्थापनाको तत्कालीन आवश्यकता र अहिलेको औचित्यबारे प्रकाश पार्नुभयो। पार्टी स्थापनाको तत्कालीन परिवेशको दस्तावेजले नेमकिपाको अडान सही साबित भएको विभिन्न घटनाक्रमले देखाएको उल्लेख गर्दै उहाँले नेपालका कम्युनिस्ट नामधारी पार्टीहरूले धोकाको राजनीति गरिरहेकोले नेपाल मजदुर किसान पार्टीले नक्कली कम्युनिस्ट पार्टीविरुद्ध वैचारिक सङ्घर्ष गरिरहेको प्रस्तुत गर्नुभयो।

भारतीय दूतावासले नेपाल सरकारको स्वीकृति नलिई २० करोडसम्मको रकम खर्च गर्न पाउने सम्झौताले नेपाल भारतीय उपनिवेशजस्तै

बन्ने र यसले देश सिक्किमीकरणतर्फ जाने विचार पनि उहाँले व्यक्त गर्नुभयो।

नेमकिपा भक्तपुर नगर समितिका सदस्य नारायणप्रसाद त्वाणावासुले पार्टीको भर्खरै सम्पन्न परिषद्को सन्देश तथा राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय पारित प्रस्तावहरूको बारेमा चर्चा गर्नुभयो।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीले लेनिनवादी नीतिअनुसार चुनावमा भाग लिएर जनताको सेवा गर्दै आएको उहाँले बताउनुभयो। भक्तपुर नगरपालिका वडा नं. २ का वडा सदस्य श्यामसुन्दर माताले रुसी सामाजिक साम्राज्यवादमा पतन पुस्तकसम्बन्धी परिचर्चा गर्नुभयो।

राजन जतिको सभापतित्वमा भएको गोष्ठीमा प्रवेश बाटी, सूर्यनारायण फाँजु, तुल्सीलक्ष्मी दुम्रे, पुण्यराम स्वंगमिखा र लक्ष्मीश्वरी तुर्कन्जारले पनि आ-आफ्नो विचार राख्नुभएको थियो।

भक्तपुर चेम्बर अफ कमर्सको योजना तर्जुमा कार्यशाला गोष्ठी

भक्तपुर, १३ माघ। भक्तपुर चेम्बर अफ कमर्सलाई मुलुककै उत्कृष्ट संस्था बनाउने लक्ष्यअनुरूप संस्थाको भावी योजनाहरू तय गर्न एकदिने योजना तर्जुमा गोष्ठी शुक्रबार धुलिखेलस्थित होटेल हिमालयन होराइजनामा भयो।

संस्थाका अध्यक्ष कविदास श्रेष्ठले तय भएका योजनाहरू सबैको साथ र सहयोगबाट सम्पन्न गर्ने बताउनुभयो।

नेपाल चेम्बर अफ कमर्सका कार्यसमिति सदस्य एवं भक्तपुर चेम्बर अफ कमर्सका सल्लाहकार रोशन भोयचोले मुलुकभरिका चेम्बर अफ कमर्सहरूमा उत्कृष्ट कार्य गर्दै आएको भक्तपुर चेम्बरलाई थप उचाइमा पुऱ्याउन योजना तर्जुमा गोष्ठीले महत्त्वपूर्ण टेवा पुग्ने बताउनुभयो।

कार्यक्रममा उत्तम भाले योजना तर्जुमा सहजीकरण गर्नुभएको थियो। उक्त गोष्ठीमा संस्थाका पदाधिकारी, कार्यसमिति, सल्लाहकारलगायत चारवटै नगर चेम्बरका पदाधिकारीहरूको सहभागिता थियो। भक्तपुर चेम्बर अफ कमर्सबाट आगामी दिनमा सञ्चालन गर्ने सदस्यता वृद्धि, बजार प्रवर्द्धन, कृषि, पर्यटन तथा हस्तकला विकास, सूचना तथा सञ्चार प्रविधि केन्द्रको विकास, आयात निर्यात प्रवर्द्धन, क्षमता अभिवृद्धि, व्यवसायिक पैरवी, युवा तथा महिला उद्यमी विकास, समन्वय तथा साभेदारी, संस्थाको छवि निर्माणजस्ता विषयहरूमा नीति तथा योजनाहरू तर्जुमा भएका छन्।

जिल्लाव्यापी टेबुलटेनिस प्रतियोगिता सम्पन्न

अनुशासित, सभ्य र सुसंस्कृत समाज निर्माणको निम्ति खेलकुद

भक्तपुर, १३ माघ। नेपाल मजदुर किसान पार्टीको स्थापना दिवसको अवसरमा भनपा वडा नं. ५ खेलकुद समितिको आयोजनामा भएको जिल्लाव्यापी टेबुलटेनिस प्रतियोगिताको पुरस्कार वितरण तथा समापन समारोह शनिबार सम्पन्न भयो।

उक्त समापन कार्यक्रममा भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले खेलले अनुशासित, सभ्य र सुसंस्कृत समाज निर्माणमा टेवा पुऱ्याउने विचार व्यक्त गर्नुभयो।

भनपाले स्वास्थ्य, शिक्षा, सम्पदा संरक्षण र सरसफाइमा उल्लेखनीय काम गरिरहेको चर्चा गर्दै उहाँले खेल विकासको लागि पूर्वाधार तयार गर्दै आएको बताउनुभयो।

भनपा वडा नं. ५ का वडाध्यक्ष योगेन्द्रमान बिजुक्छेले खेलले व्यक्तित्व विकास गर्ने बताउनुभयो।

युवा तथा खेलकुद समितिका सदस्य रञ्जना त्वातीले नेमकिपाले जनतालाई समाजवादी व्यवस्थाबारे प्रशिक्षित गरिरहेको बताउनुभयो।

भनपा वडा नं. ५ खेलकुद समितिका अध्यक्ष बलराम न्हिसुतोको

सभापतित्वमा भएको सो कार्यक्रममा जिल्ला टेबुलटेनिस सङ्घका अध्यक्ष प्रेमकृष्ण खर्बुजा र रामसुन्दर दुवालले पनि बोल्नुभएको थियो।

खुला महिला सिङ्गलमा मोर्डन कलेजका दिया देउला प्रथम, २ वडा खेलकुद समितिका अञ्जु सुवाल द्वितीय, भिन्तुना साकोसका यशश्वी अवाल र २

वडा नं. ७ खेलकुद समितिका राधेश्याम मचामसी तृतीय हुनुभएको थियो।

खुला पुरुष डबल्समा सिद्धि गणेश

प्रतियोगितामा खुला पुरुष सिङ्गलतर्फ भक्तपुर बहुमुखी क्याम्पसका रजोमान थकु प्रथम, सिद्धि गणेश साकोसका कृष्ण थापामगर द्वितीय, वडा नं. ५ खेलकुद समितिका विवेक कर्वा र सिद्धि गणेश साकोसका रविन साँद तृतीय हुनुभएको थियो।

वडा खेलकुद समितिका मञ्जु सुवाल तृतीय हुनुभएको थियो। त्यस्तै ४० वर्ष माथिको मास्टर्स पुरुष सिङ्गलमा न्यातापोल कर्नर टीमका रोशन द्यौभडेल प्रथम, होटल सेन्ट्रल भक्तपुरका जीवन गोसाई द्वितीय, सोही सेन्ट्रलका कृष्णागोविन्द शिल्पकार र

साकोसका कृष्ण थापामगर र रविन साँद प्रथम, दि डाइगन क्लवका राजीव चिकन्बञ्जार र जीवन गोसाई द्वितीय, भक्तपुर बहुमुखी क्याम्पसका रजोमान थकु र रनोजमान थकु तथा ५ वडा खेलकुद समितिका रेखान तामाङ र मदन तामाङ तृतीय हुनुभएको थियो।

खप साकोसमा शपथग्रहण सम्पन्न

भक्तपुर, १३ माघ। खप बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको १६ औं साधारणसभाबाट नवनिर्वाचित सञ्चालक समितिको निर्णयनुसार गठित सल्लाहकार समिति, विभिन्न उपसमिति संयोजक तथा सदस्यहरूको शपथग्रहण तथा परिचायक कार्यक्रम शनिबार सम्पन्न भयो।

कार्यक्रममा नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य उकेश कवाले पुँजीवादी सत्तामा कम्युनिस्ट पार्टी जानु भनेको पुँजीपतिहरूसँग घुस खाएर कामदारवर्गलाई धोका दिनु हो भन्नुभयो। सहकारी सङ्घ

संस्थाहरूले पनि नेपाल मजदुर किसान पार्टीले अङ्गीकार गरेको मार्क्सवाद, लेनिनिवाद र माओ विचारधारानुसार नेपालमा समाजवादी व्यवस्था ल्याउन समाजवादी प्रचार अभियानमा लाग्न अनुरोध गर्दै उहाँले नेमकिपाको स्थापना नभएको भए नेपालमा समाजवादको प्रचारप्रसार गर्नेहरू खोज्नुपर्ने अवस्था आउने विचार राख्नुभयो।

भक्तपुर नपा वडा नं. २ का वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकाले विभिन्न कार्यक्रममार्फत सदस्य वृद्धि र शोचर सदस्यहरूको व्यवसाय प्रवर्द्धनमा सहयोग गर्न सकोस् भनी शुभकामना दिँदै भक्तपुर

नगरका सहकारीहरूको भक्तपुर नपाबाट निरन्तर अनुगमन भइरहेको जानकारी दिनुभयो।

स्थानीय गणेशप्रसाद सुवालले सहकारी संस्था तल्लो वर्गका जनताको चेतना स्तर उकास्न र आर्थिकस्तर उकास्न सहयोगी हुनुपर्छ भन्नुभयो। कार्यक्रमका सभापति एवम् खप बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.का अध्यक्ष राजकुमार लघुले संस्थाअन्तर्गतका विभिन्न उपसमितिको वार्षिक कार्यक्रम बनाई सदस्यहरूको सांस्कृतिक र शैक्षिकस्तर उकास्न आ-आफ्नो स्थानबाट पहल गर्नुपर्ने आवश्यकता

आँल्याउनुभयो।

उहाँले पार्टीको उद्देश्यअनुसार कामदारवर्गको शिक्षा, स्वास्थ्यमा पहुँच बनाउन र जनतालाई बुद्धिजीवीकरण गर्ने कार्यमा पनि सहकारी संस्थाहरूले योगदान गर्नुपर्छ भन्नुभयो।

शपथग्रहण कार्यक्रममा विभिन्न समिति उपसमितिका चयन भएका संयोजक र सदस्यहरूलाई संस्थाका सल्लाहकारहरू कुमार लघु, विमल राजचल र सञ्चालक सदस्य राजाराम सुवालले बधाई ज्ञापन गर्दै संस्थाको विकास र विस्तारको लागि समिति, उपसमिति सदस्यहरू प्रतिबद्ध भएर लाग्नुपर्छ भन्नुभयो।

सङ्क्षिप्त समाचार

रुकुम पश्चिममा १८ हजार अस्थायी आवास निर्माण

रुकुम, १३ माघ । रुकुमपश्चिममा १८ हजार आठ सय ६६ अस्थायी आवास निर्माण गरिएका छन् । छ हजार नौ सय ७६ अस्थायी आवास निर्माणको चरणमा छन् । जिल्लाभर रू. ७६ करोड ५९ लाख लाभग्राहीलाई भुक्तानी दिइएको छ । करिब २७ हजार ३६ लाभग्राहीले रकम प्राप्त गरेका छन् ।

चौरजहारी नगरपालिकामा तीन हजार नौ सय १५, आठबिसकोट नगरपालिकामा पाँच हजार सात सय ८५, मुसिकोट नगरपालिकामा चार सय ९६, सानीभेरी गाउँपालिकामा पाँच हजार दुई सय ४०, त्रिवेणी गाउँपालिकामा दुई हजार चार सय ७५ र बाँफीकोट गाउँपालिकामा पाँच सय ७३ अस्थायी आवास निर्माण गरिएका छन् ।

त्यस्तै चौरजहारी नगरपालिकाका छ हजार दुई सय ५४, आठबिसकोट नगरपालिकाका नौ हजार छ सय ६७, मुसिकोट नगरपालिकाका एक हजार ४०, सानीभेरी गाउँपालिकाका पाँच हजार छ सय २४, त्रिवेणी गाउँपालिकाका दुई हजार सात सय ५२ र बाँफीकोट गाउँपालिकाका एक हजार छ सय ९९ लाभग्राहीले पहिलो किस्ताको रकम पाएका छन् ।

त्यस्तै चौरजहारी नगरपालिकामा रू. १५ करोड ६३ लाख ५० हजार, आठबिसकोट नगरपालिकामा रू. २४ करोड १६ लाख ७५ हजार, मुसिकोट नगरपालिकामा रू. दुई करोड ६० लाख, सानीभेरी गाउँपालिकामा रू. १४ करोड छ लाख, त्रिवेणी गाउँपालिकामा रू. छ करोड ८८ लाख र बाँफीकोट गाउँपालिका रू. चार करोड २४ लाख ७५ हजार रकम लाभग्राहीको खातामा भुक्तानी गरिएको सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी प्रवेश बडुवालले जानकारी दिनुभयो ।

जिल्लाभर २९ हजार चार सय छ लाभग्राही रहेकामा २७ हजार ३६ लाभग्राहीको खातामा मात्र अस्थायी आवासका लागि पहिलो किस्ताको रकम भुक्तानी गरिएको छ । रासस

प्रयोगमा आउन नमुना बस्ती

मान्म (कालीकोट), १३ माघ । कालीकोट जिल्लाको रास्कोट नगरपालिका-७ पोखरीकोटमा निर्माण गरिएका नमूना बस्ती सञ्चालनमा आउन सकेका छैनन् । बाढीपहिरो पीडितका लागि निर्माण गरिएका नमूना बस्ती निर्माण पूरा नहुँदा सञ्चालनमा आउन नसकेका हुन् ।

विसं २०७८ को बाढीपहिराले रास्कोटका जोखिममा परेका ७३ घरपरिवारका लागि कर्णाली प्रदेश सरकारले नमूना बस्ती निर्माण गरेको थियो । नीलो जस्तापाताले सिँगारिएका एकनासका घरहरू आकर्षक देखिने पोखरीकोट बस्ती जिल्लाको पहिलो एकीकृत नमूना बस्ती रहेको स्थानीय नवराज शाहीले बताउनुभयो । “विसं २०७७/७८ मा बाढीपहिराबाट पीडितका लागि प्रदेश सरकारले पहिलोपटक एकीकृत नमूना बस्तीको अवधारणा ल्याएको थियो”, उहाँले भन्नुभयो, “अहिले बाढीपहिरो पीडित पुरानै जोखिमका घरमा बसिरहेका छन् । एकीकृत बस्तीका अधिकांश घरमा ताला लगाइएको छन ।”

पहिराले पूर्णरूपमा क्षति पुऱ्याएका ७३ परिवारका लागि आवास बनाइएकामा अहिले उक्त बस्तीमा १६ परिवार मात्र बस्ने गरेको नगरपालिकाले जनाएको छ । रास्कोट-१, ३ र ७ का बाढीपहिरो पीडितलाई आवास निर्माणका लागि प्रदेश सरकारले रू. पाँच करोड बजेट छुटाएर सोही रकमबाट बस्ती निर्माण भएको नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत जवानसिंह बमले बताउनुभयो । “एकीकृत बस्तीको काम सकिएलगत्तै बस्ती बसाल्ने सोच थियो तर त्यो सफल हुन सकेन”, उहाँले भन्नुभयो, “खानेपानीलगायत केही भौतिक संरचना निर्माण गर्न बाँकी रहेकाले पीडित बस्ती मान्नुभएको छैन ।”

वैदेशिक रोजगारीपछि

बाखापालनमा रमाएका केशवबहादुर

मध्यविन्दु (नवलपरासी), १३ माघ । नवलपरासी (बर्दघाट सुस्तापूर्व)को बुलिङटार गाउँपालिका-३ का केशवबहादुर चित्तौरे मार हिजोआज बाखाको रेखदेखमा व्यस्त हुनुहुन्छ ।

पन्ध्र वर्ष वैदेशिक रोजगारी गरी फर्किनुभएका केशवबहादुरले अहिले गाउँघरमा व्यावसायिक बाखापालन गरेर प्रशस्त आमदानी गरिरहनुभएको छ । “पन्ध्र वर्ष कुवेतमा रोजगारी गरेँ, सधैं परिवारसँग बिछोडिएर विदेश बस्न मन लागेको थिएन”, उहाँले भन्नुभयो, “स्वदेश फर्केपछि रू. छ लाख लगानी गरेर घरमा व्यावसायिक बाखा पाल्न थालेको हुँ ।”

विदेशमा मासिक ५० हजार कमाई गर्ने केशवबहादुरले अहिले सो बराबरको कमाई बाखापालनबाट हुने गरेको बताउनुभयो । कम लगानी र थोरै मेहनतमा प्रशस्त आमदानी गर्न सकिने भएकाले बाखा पाल्ने सोच आएको उहाँको भनाइ थियो ।

“वार्षिक खसीबोका बिक्रीबाट रू. चार लाखसम्म आमदानी हुने गरेको छ”, केशवबहादुरले भन्नुभयो, “भैंसी, बुङ्गर पनि पालेको छु । त्यस छुट्टै कमाई भइरहेको छ ।” अहिले खोरमा ४५ वटा

बाखा रहेका उहाँले जानकारी दिनुभयो । उहाँका अनुसार आगामी वर्ष बिक्रीका लागि तयार गर्नेगरी अहिले २५ वटा पाठापाठी हर्किरहेका छन् ।

बाखालाई चाहिने दाना, पानी, घाँस, पराल सबै आफैले गर्ने गरेको केशवबहादुरले बताउनुभयो । “जमुनापारि जातका बाखा पालेको छु । तीन वर्ष भयो, आमदानी प्रशस्त भइरहेको छ । यसबाट जीविकोपार्जनमा सहज भइरहेको छ”, उहाँले भन्नुभयो, “एउटा खसी एक वर्षमा ४५ किलोसम्मको बनाएर बेच्ने गरेको छु । एउटा खसी बेच्दा रू. २५-३० हजारसम्म पर्ने गरेको छ ।”

कालीगण्डकी करिडोरअन्तर्गतको गैँडाकोट रामपुर सडक खण्डसँगै जोडिएको घरमा केशवबहादुरले दुईवटा आधुनिक बाखाको खोर बनाउनु भएको छ । अरूभन्दा छिटो आमदानी हुने र मेहनत पनि कम लाग्ने भएकाले बाखा पाल्न थालेको उहाँको भनाइ थियो । “विदेश छाडेर आएपछि व्यावसायिक बाखापालन थालेको छु । यहीँ पेसालाई निरन्तरता दिँदै जाने हो”, उहाँले भन्नुभयो । रासस

माटाका भाँडा बनाउँदै गरेको दृश्य कैद गर्न खोज्दै

विश्व सम्पदाको सूचीमा सूचिकृत पर्यटकीयस्थल भक्तपुर दरबारस्ववाय र आसपास क्षेत्रमा पुरानो परम्परा शैलीबाट माटाका भाँडा बनाउँदै गरेको दृश्य कैद गर्न खोज्दै विदेशी नागरिक । तस्बिर : चन्द्रकला क्षेत्री/रासस

लालपुर्जा नहुँदा वन्यजन्तु पीडितले क्षतिपूर्ति पाएनन्

नवलपुर (नवलपरासी), १३ माघ । नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्तापूर्व) को मध्यविन्दु नगरपालिका-३ की खिमादेवी उपाध्यायले यस वर्ष आफ्नो बारीमा तरुलेखेती गर्नुभएन । विगतका वर्षमा तरुलेखेती देखिने उहाँको बारीमा यस वर्ष कोदोलेखेती गर्नुभयो ।

“बारीमा लगाएको तरुले बँदेल आएर सबै खाइदिन्छ”, उहाँले भन्नुभयो, “उत्पादन भएको तरुले बिक्री गर्ने त परको कुरा हो, आफूले खानसमेत पाइँदैन, त्यसैले तरुले लगाउनु छाडे ।” उहाँका अनुसार गत वर्ष करिब सात कठ्ठा जमिनमा लगाइएको तरुले सबै बँदेलले खाइदिएको छ । “बँदेलले तरुले खाएपछि वडा तथा मध्यवर्तीमा गुनासो गरेको थिएँ”, उहाँले भन्नुभयो, “बारीको लालपुर्जा आएको छैन, त्यसैले वन्यजन्तुका कारण हुने क्षतिको राहत पाइँदैन ।” करिब ४० वर्षदेखि आफू यस ठाउँमा बस्दै आएको उल्लेख गर्दै उपाध्यायले जग्गाको पटकपटक नापी भए पनि लालपुर्जा नपाउँदा बारीमा जङ्गली जनावरले पुऱ्याएको क्षतिको राहत नपाएको गुनासो गर्नुभयो । “सरकारले हामीलाई

लालपुर्जा पनि दिँदैन, हाम्रो गाउँमा वन्यजन्तु आएर बाली नष्ट गर्दा क्षतिपूर्ति पाइँदैन”, उहाँले भन्नुभयो, “हाम्रो गाउँमा मेरो बारीको वरिपरि रहेका अन्य बारीको लालपुर्जा छ, तर मेरो छैन ।” उहाँले गाउँमा रहेका आधाभन्दा बढी जग्गाको लालपुर्जा नभएको बताउनुभयो ।

मध्यविन्दु-३ कै नन्दे गुरुङ अहिले व्यावसायिक तरकारीखेतीतर्फ लाग्नुभएको छ । उहाँले विगतका वर्षमा यस समयमा मकै लगाउने गरेको जनाउँदै बँदेलका कारण मकै भित्रचाउन नपाएपछि अहिले खेती परिवर्तन गरेको बताउनुभयो । “मैले यसपटक बर्खामा पनि मकैखेती गरिँदैन”, उहाँले भन्नुभयो, “मकैको हारी पस्न (घोगा लाग्न) सुरु भएपछि बारीमा बँदेल पसेर सबै मकैमा क्षति पुऱ्याउने गर्छ”, उहाँले भन्नुभयो, “रातिमा जङ्गली जनावर आएर बारीमा पस्ने भएकाले खेती कुर्नुभन्दा खेती नै परिवर्तन गरेँ ।”

गुरुङले अहिले आफ्नो करिब एक बिघा जमिनमा टमाटर, काँक्रा, करेला, काउलीलगायत तरकारीखेती गर्नुभएको छ । “जग्गाको लालपुर्जा पाएको छैन”,

उहाँले भन्नुभयो, “लालपुर्जा नभएको जग्गामा वन्यजन्तु आएर गरेको क्षतिको राहत पनि नपाइने रहेछ, त्यसैले वन्यजन्तुले कम क्षति पुऱ्याउने खेती गर्न सुरु गरेको हो ।”

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने यस गाउँसँगै मध्यवर्तीका धेरै बासिन्दाले आफ्नो अन्नबालीमा वन्यजन्तुले क्षति पुऱ्याउँदा राहत पाउन सकेका छैनन् । चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जका संरक्षण अधिकृत एवं सूचना अधिकारी गणेशप्रसाद तिवारीले धेरै किसानले अन्नबालीमा वन्यजन्तुले क्षति पुऱ्याएको गुनासो गर्ने गरेको भए पनि सबैलाई राहत उपलब्ध गराउन नसकिएको बताउनुभयो ।

“लालपुर्जा भएको जग्गामा गरिएको खेतीमा वन्यजन्तुले क्षति पुऱ्याएमा राहत दिन मिल्छ”, उहाँले भन्नुभयो, “तर लालपुर्जा नभएको जग्गामा वन्यजन्तुले क्षति पुऱ्याएको अवस्थामा राहत दिन नमिल्ने कानुनी व्यवस्था छ ।” राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को दफा ३३ उपदफा ‘क’ का आधारमा निर्माण गरिएको ‘वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको

राहत वितरण निर्देशिका-२०८०’ मा कस्ता वन्यजन्तुले धनजनको क्षति पुऱ्याएमा राहत प्रदान गर्न मिल्ने भनेर उल्लेख गरिएको तिवारीले बताउनुभयो ।

निर्देशिकाको अनुसूची १ मा वन्यजन्तुले पुऱ्याएको क्षतिबाट पाउने राहतको विवरण उल्लेख गरिएको भए पनि अनुसूची २ ले लालपुर्जा नहुने जग्गामा गरिएको खेतीमा राहत पाउनबाट वञ्चित गरेको तिवारीले बताउनुभयो । वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत रकम प्राप्त गर्न पस गर्नुपर्ने कागजात तथा प्रमाणको बुँदा नम्बर ९ ले वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत रकम लिनका लागि ‘घर/जग्गाधनी पुर्जा’ पस गर्नुपर्ने भनी उल्लेख गरेको तिवारीको भनाइ छ ।

“मध्यवर्तीका धेरै किसानले लगाउनुभएको बाली वन्यजन्तुले क्षति पुऱ्याएको हामीले पनि देखेका छौँ”, उहाँले भन्नुभयो, “लालपुर्जा नभएको जग्गामा वन्यजन्तुले पुऱ्याएको क्षतिको राहत दिने भनेर कानुनले नभनेका कारण पीडित किसान क्षतिपूर्ति पाउनबाट वञ्चित हुनुपरेको छ ।” रासस

स्वास्थ्य परीक्षण गर्दै कर्णाली सरकार

कर्णाली, १३ माघ : कर्णाली प्रदेश सरकारले उच्च रक्तचाप, मधुमेह र मिर्गौलाका बिरामीलाई लक्षित स्वास्थ्य परीक्षण अभियान अगाडि बढाएको छ । सरकारले ५५ वर्षमाथिका नागरिकमा उच्च रक्तचाप, मधुमेह र मिर्गौलाको समस्या देखिने भएकाले अभियान सञ्चालन गर्न थालिएको जनाएको छ ।

स्वास्थ्य परीक्षणका लागि लगत सडकलन गर्न प्रदेश सरकारअन्तर्गत सामाजिक विकास मन्त्रालय स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय सुर्खेतले यसअघि रुकुमपश्चिम र पश्चिम सुर्खेतको चौकुनेमा स्वास्थ्यकर्मीलाई अभिमुखीकरण दिइसकेको छ । साथै शुक्रबार वीरेन्द्रनगरका स्वास्थ्यकर्मीलाई अभिमुखीकरण दिइएको निर्देशनालयले जनाएको छ ।

रुकुमपश्चिममा स्वास्थ्य परीक्षण सुरु भइसकेको छ भने चौकुने-१ मा ५५ वर्षमाथिका नागरिकको स्वास्थ्य परीक्षण सुरु भएको निर्देशनालयका निर्देशक डा रविन खड्काले जानकारी दिनुभयो । वीरेन्द्रनगर नगरपालिका-६ को मुख्य बजारमा यही माघ १७ गतेदेखि परीक्षण सुरु गरिने उहाँले बताउनुभयो ।

निर्देशक खड्काले नसर्ने रोगको समयमा नै पहिचान गरी निदान तथा रोकथामका उपाय अपनाउँदा त्यसबाट हुनसक्ने जटिलतालाई न्यूनीकरण गर्न सकिने भएकाले ५५ वर्षमाथिका नागरिकका लागि अभियान सञ्चालन गरिएको बताउनुभयो । अभियानअन्तर्गत सेवागृहलाई आवश्यक परामर्श उपलब्ध गराइने उहाँको भनाइ थियो ।

“समुदायस्तरमा नसर्ने रोग सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि गरी जोखिम तथा राग लागिहाले हुनसक्ने जटिलता न्यूनीकरणमा यो अभियानले सहयोग गर्नेछ”, निर्देशक खड्काले भन्नुभयो, “यसबाट रोग लाग्ने तथा मृत्यु हुने दर कम हुने र व्यक्तिगत रूपमा स्वास्थ्य उपचारमा कम खर्च हुने अपेक्षा गरेका छौँ ।” अभियानमा ५५ वर्ष माथिका नागरिकको उच्च रक्तचाप, मधुमेह र मृगौलासम्बन्धी रोगको परीक्षण गरिने उहाँले बताउनुभयो ।

सामाजिक विकास मन्त्रालयका सचिव डा. भोजराज शर्मा काफ्लेले सबैभन्दा दुर्गम चौकुने-१ सुर्खेतका ५५ वर्ष माथिका नागरिकको स्वास्थ्य परीक्षण गर्दा अपेक्षा गरेको भन्दा बढी रोगी देखिएको बताउनुभयो । उहाँका अनुसार

अब सुगम वीरेन्द्रनगर-६ मा अभियान सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम छ ।

चौकुनेमा शैक्षिक, आर्थिक र स्वास्थ्यका हिसाबले कमजोर नागरिकको बसोबास छ । उनीहरू आफैले उब्जनी गरी खान्छन्”, काफ्लेले भन्नुभयो, “वीरेन्द्रनगरमा सम्पन्न ठाउँ भएपनि यहाँका अधिकांशले बजारबाट खाद्यान्न तथा तरकारी किनेर खाने गर्दछन्”, उहाँले भन्नुभयो, “उनीहरूको स्वास्थ्यमा के अन्तर छ भन्ने अध्ययन तथा खोज गर्नु यो अभियानको उद्देश्य हो ।”

प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रका निर्देशक डा. शक्तिप्रसाद सुवेदीले यो कार्यक्रमको सुरुवाती चरण भएकाले अहिले ५५ वर्षमाथिका नागरिकलाई मात्र अभियानमा समेटिएको बताउनुभयो । उहाँका अनुसार उच्च रक्तचाप भएका बिरामीको मिर्गौला र मधुमेहको अवस्था पत्ता लगाउन प्रदेश सरकारले विशेष जोड दिएको छ । अभियानमा सहभागी बिरामीलाई नसर्ने रोगसम्बन्धी केही औषधि निःशुल्क उपलब्ध गराउने उहाँले जानकारी दिनुभयो ।

निर्देशनालयका जनस्वास्थ्य निरीक्षक किरणकुमार शर्माले नेपालमा वयस्क जनसङ्ख्याको २५ प्रतिशतमा उच्च रक्तचाप हुँदा कर्णालीमा २९

प्रतिशत रहेको तथ्याङ्क प्रस्तुत गर्नुभयो । तथ्याङ्क प्रस्तुत गर्दै उहाँले भन्नुभयो, “नेपालमा नसर्ने रोगमा ३० प्रतिशत मृत्तु सम्बन्धी, अन्य १३ प्रतिशत, घातक स्वासप्रश्वास सम्बन्धी १०, क्यान्सर नौ र मधुमेहबाट चार गरी ६६ प्रतिशत मानिसको मृत्यु भइरहेको छ । कर्णालीमा नसर्ने रोगबाट मृत्यु हुनेको दर ७०-८० प्रतिशत रहेको छ ।”

विश्वमा नसर्नेरोगबाट ७९, निम्न तथा मध्यम आय भएका देशहरूमा ८६ र नेपालमा ७० प्रतिशत मानिसको मृत्यु भइरहेको निरीक्षक शर्माले जानकारी दिनुभयो । नसर्ने रोगसम्बन्धी जनचेतना जगाउँदै यसको समयमा नै उपचार तथा रोकथामका लागि सबै सरोकारवाला निकाय सँगसँगै भएरकाम गर्नुपर्ने उहाँको भनाइ थियो ।

अस्वस्थकर जीवनशैली, कसरतको अभाव, जोखिमपूर्ण कामलगायत कारणले नसर्ने रोगसम्बन्धी समस्या भएकाले सङ्ख्या दिनप्रतिदिन बढिरहेको शर्माले बताउनुभयो । नियमित व्यायम, स्वस्थ र ताजा खाना, तनावरहित जीवनशैलिलगायत कुरामा परिवर्तन गर्न सके नसर्ने रोगको जोखिमबाट बच्न सकिने उहाँको सुझाव थियो । रासस

। सम्पादकीय ।

के हाम्रो राजनीति भ्रष्टीकरण भयो ?

१३ माघ २०८० को 'राजधानी' दैनिकमा 'ज्ञानेन्द्र शाहका 'तिमीहरू' शीर्षकको अग्रलेखमा सम्पादक 'सरोज मिश्र' को लेख वा सम्पादकीयमा चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीका अध्यक्ष माओ त्सेतुङको अत्यन्त अभद्र र कहिले नसुनिएको र 'असम्भव' निन्दनीय विषय लेखेर नेपाली पत्रकारितालाई साँच्चै तल्लो स्तरमा पुऱ्याएको बुद्धिजीवी समुदाय र जनताबिच टीकाटिप्पणी सुनियो ।

कसैले अत्यन्त अशिष्ट भाषा प्रयोग गरी कुनै लेख र 'पाठकपत्र' पठाए पनि अशिष्ट' र 'अश्लील' विषय पुनः दोहोऱ्याउनु वा उल्लेख गर्नु नराम्रो विषयलाई अझ प्रचार गर्ने मनसायबाट प्रेरित गर्ने प्रवृत्ति भनेमा फरक नपर्ला ।

प्रजातन्त्रमा जसले जे लेखे पनि प्रचार गर्ने 'स्वतन्त्रता' पाइन्छ भन्ने भावनाबाट भन्दा समाजलाई नराम्रोभन्दा राम्रो र सकारात्मक सन्देश पुऱ्याउनु पनि हो । यो असल नागरिकहरूको कर्तव्य हो । नराम्रो विषयमा बढी जोड दिनुको अर्थ नराम्रो विषयलाई अझ बलियो बन्नेबारे सबै देशभक्त नागरिक सचेत छन् ।

पत्रकारितालाई अझ राम्रो र सुपाच्य बनाउनु सबै पत्रकार र संवेदनशील समुदायको कर्तव्य हो । सदाचारबारे सबै सचेत हुनु समाज अत्यन्त सजग हुने अर्थ लाग्नु पनि स्वाभाविक हो ।

.....

एमाले महासचिव

पोखरेलको 'अभिशाप' बारे

११ माघको दिन म्याग्दीको एक समाचारमा एमाले महासचिव शङ्कर पोखरेलले सदरमुकाम बेनीमा एमालेको १० औं जिल्ला सम्मेलनको उद्घाटन गर्दै वर्तमान 'सत्ता गठबन्धन देशको लागि अभिशाप' भएको बताए । (नागरिक, १३ माघ २०८०)

शासक दलहरूको काम गर्ने शैली हेर्दा स-साना जिल्लास्तरीय र प्रदेशस्तरीय विकास निर्माण कार्यमा समेत आलोचना हुन सक्ने र अड्क नपुऱ्याई निर्णय गर्ने र अर्को सरकारले त्यसलाई हेरफेर गरी कामै नहुने गतिविधिबारे बारम्बार सुनिएको विषय हो । यसबारे प्रमुख प्रतिपक्षले हरेक मन्त्रालयबारे जानकारी लिने बनाउनु पनि खबरदारी गर्ने समिति नबनाएको देखिन्छ । वेस्टमिनिस्टर सिस्टमअनुसार मन्त्री र नेताहरूले भाषण दिनुभन्दा सम्बन्धित औपचारिक समितिको प्रतिपक्षको नेताले खबरदारी गर्नुपर्ने हो ।

.....

आया राम, गया राम र "फ्लोर क्रस" बारे

प्रजातन्त्रको पुनः स्थापनाको सुरुमै सत्ता टिकाउनु, फ्लोर क्रस गराउने र नयाँ सत्ता गठबन्धन बनाउने जस्ता अप्रजातान्त्रिक कार्य सुरु शासक दलहरूले नै गरे । सारमा, निर्वाचन घोषणापत्रसँग बाभ्रिएका दलहरूको बिचमा चुनाव एकता गर्न दिनु हुने थिएन र सरकार बनाए पनि 'निर्वाचन घोषणापत्र' लाई मिचि दिनु हुँदैनथ्यो । निर्वाचन आयोगकै बैठकमा यसबारे बरोबर सर्वदलीय बैठकमा विषय उठ्दा पनि आयोग मौन बस्दा वा कारबाही नहुँदा 'बहुदलीय प्रजातन्त्र' र 'निर्दलीय प्रजातन्त्रको रूप' लिएको बारे सुरुमै चिन्ता व्यक्त गरिएको थियो ।

तर, नेपाली काङ्ग्रेस र एमालेले आफ्नो हित हुने देखेमा प्रजातन्त्रका सबै नैतिक मूल्य मान्यतालाई कुल्चेर अगाडि बढेको देखियो । त्यसबेला सांसदहरूले संसदमै खबरदारी गर्थे । जो पानीसँग खेल्छ पानीमै मर्छ र जो आगोसँग खेल्छ आगोमै मर्छ ।

१२ माघ २०८० को 'राजधानी' मा एक समाचारको शीर्षक थियो - 'राष्ट्रियसभामा निर्वाचन', 'कोशीमा सत्ता गठबन्धनलाई 'फ्लोर क्रस' ले धक्का', अर्को समाचारको शीर्षक थियो - 'माओवादी केन्द्र पहिलो, एमाले तेस्रो' । प्रमुख प्रतिपक्ष दल माथिल्लो सदनमा कमजोर हुनु प्रमुख प्रतिपक्ष दलको राजनीतिक प्रभाव कमजोर हुनु स्वाभाविक हो ।

तर 'राजधानी' ले आफ्नो सम्पादकीय लेख्यो - 'हाम्रो राजनीतिको भ्रष्टीकरण ।'

सिन्डिकेटेली समाजवाद

सिन्डिकेटेलीवाद (Syndicalism)

सिन्डिक्यालिज्म वा सिन्डिकेटवाद फ्रान्सेली शब्द सिन्डिकेट अर्थात् मजदुर सङ्घबाट बनेको हो । यो दर्शन १९ औं शताब्दीको अन्तमा फ्रान्सेली मजदुर आन्दोलनबाट प्रादुर्भाव भएको हो । यसको सम्पूर्ण दर्शन मजदुर सङ्घवादको चारैतिर घुम्छ । यो मार्क्सवाद र अराजकतावादको समिश्रण हो । १८४८ र १८७० तिर श्रमिक सङ्घवाद अगाडि बढ्यो । १८८७ मा श्रमिक सङ्घवादको महासङ्घ बन्यो ।

जिटेल (Gittel) को भनाइमा "यस दर्शनको प्रादुर्भाव एक शताब्दीको क्रान्तिकारी परिस्थिति र राजनीतिक भ्रम र अविश्वासको परिणाम हो ।" फ्रान्सेली पुँजीवादी क्रान्तिले मजदुर वर्गमाथि दमन सुरु गर्यो र अविश्वास बढायो । यसकारण राज्य सत्ताप्रति नै ठुलो अविश्वास बढ्यो ।

सिन्डिकेटवाद श्रमिक सङ्घको सङ्गठन र त्यसकै माध्यममा कल्पना गरिएको नयाँ समाजको जग हो । त्यसैको आधारमा तयार भएको सिद्धान्तको एउटा रूप हो ।

यसका सिद्धान्तकारहरू सोरेल (Sorel) र पेलिओटिएर (Pelliotier) हुन् । त्यस दर्शनलाई फ्रान्सको एक मजदुर सङ्घन (CGT- केन्द्रीय श्रम सङ्घन) बाट लागू गर्न खोजिएको थियो ।

यस सिद्धान्तका मुख्य-मुख्य आधारहरू

१) राज्य शक्तिको विरोध

तिनीहरूको भनाइमा राज्यले खास वर्ग वा पुँजीपतिवर्गको हितलाई मात्रै रक्षा गर्छ । राज्यले सुविधा प्राप्त र सुविधा नभएका जनताको वर्गलाई निर्माण गर्छ र त्यसले वर्ग भेदलाई चर्काउँछ । पुँजीपतिहरूलाई रक्षा गर्न राज्यले हडतालहरूलाई दबाउन र असफल पार्न शक्तिहरू (प्रहरी, सेना र दमनका उपायहरू) लाई प्रयोग गर्छ ।

२) आर्थिक शक्ति नै शक्तिको स्रोत

सबै राजनैतिक शक्तिको स्रोत र प्राधिकारको पछाडि आर्थिक स्रोत हुन्छ र साँचो सार्वभौमिकता मजदुरहरूमा निहित हुन्छ ।

तिनीहरू सबै प्रकारका राजनैतिक सरकारहरूको विरोध गर्छन् । उत्पादनमूलक आर्थिक समाजको गैरराजनीतिक सङ्गठनहरूका पक्षमा छन् । ऐनका प्रबल नियन्त्रणले व्यक्तिगत अगुवाइलाई नास गर्छ र तिनीहरू सक्रिय राजनैतिक गतिविधिलाई अस्वीकार गर्छन् । तिनीहरू राजनैतिक दबावभन्दा प्रत्यक्ष आर्थिक सङ्घर्षलाई स्वीकार्छन् । राज्यसत्ता कर्मचारीतन्त्रमा जकडिएको सहानुभूति हिन संस्था हो, कोरा ऐन नियम र निश्चित कार्यप्रणालीलाई मात्रै बढावा दिन्छ । राज्यसत्ता सम्हाल्नेहरू उत्पादन र वितरणको बन्दोबस्तबारे अज्ञानी हुन्छन् र तिनीहरूको हातमा उद्योगलाई नियन्त्रण गर्न दियो भने त्यो बर्बाद हुन्छ ।

३) श्रम प्राधिकारमा विश्वास

राज्य शक्ति र अधिकार मजदुरहरूको हातमा सम्पन्नपुर्छ भन्ने सिन्डिकेटवादीहरूको विश्वास छ । पुँजी चोरी हो र पुँजीपतिहरूले राज्यलाई सबभन्दा गलत ढङ्गले नियन्त्रण गरेको छ । त्यही नियन्त्रणले शोषणलाई चर्काउन पाएको छ र त्यसको सबभन्दा ठुलो भार मजदुरहरूमाथि परेको छ । यसकारण उत्पादन गर्ने मजदुरहरूले नै उत्पादनका साधनहरूमाथि नियन्त्रण राख्नुपर्छ र त्यसले उत्पादनमा वृद्धि ल्याउँछ र गुणस्तर पनि बढ्छ ।

यस सिद्धान्तअनुसार मजदुरहरू पेसागत सङ्घहरूमा सङ्गठित हुनुपर्छ, उत्पादन कार्यमा राज्यबाट प्रतिनिधित्व गरिएको उपभोक्ताहरू वितरणको माध्यममा पनि तिनीहरूकै नियन्त्रण हुनुपर्छ ।

४) बहुलवादी प्रकृतिको समाज

समाज भौतिकरूपले बहुलवादी हो, त्यसकारण संविधान र ऐन-कानुनले वास्तविकरूपमा समाजलाई एकरूपता ल्याउन सकिन्न । राज्यले सामाजिक एकताको काम गर्न सक्छ भन्ने कुरा गलत हो । राज्यले समाजमा एकरूपता ल्याउनु असम्भव छ ।

५) अन्तर्राष्ट्रिय दृष्टिकोण

सिन्डिकेटवादले अन्तर्राष्ट्रियवादी दृष्टिकोणलाई बढावा दिन्छ । तिनीहरूको भनाइमा मजदुर आन्दोलन विश्वव्यापी छ । मार्क्सले भन्नुभएजस्तै तिनीहरू मजदुरहरूको आफ्नो कुनै देश हुन्न र संसार नै तिनीहरूको जन्मभूमि हो तथा संसारभरिका उत्पादनका साधनहरूलाई मजदुरहरूले नियन्त्रण गर्नुपर्छ भन्ने कुरालाई मान्छन् । त्यसो गरेपछि मात्रै काम गर्ने अवस्थामा अनुकूल परिवर्तन ल्याउन सकिन्छ र मजदुरहरूको आवश्यकता पूरा हुन्छ ।

सिन्डिकेली समाज

वर्गीय चेतनाको विकासलाई प्रतिरोध गर्न नसकिने हुनाले सरकार वा राज्य विश्रुद्धखलित हुने अनिवार्य छ । मजदुरहरूले आ-आफ्ना पेसाका आधारमा सिन्डिकेटमा सङ्गठित हुनेछन् र समाजलाई नियन्त्रण गर्नेछन् । पेसाकै आधारमा राष्ट्रिय सङ्घहरू हुनेछन् । स्थानीय श्रमिक सङ्घले न्यायिक र नीतिगत कार्यहरू वा प्रशासन चलाउनेछ । राष्ट्रिय मजदुर सङ्घहरूको प्रतिनिधिहरूबाटै राष्ट्रिय प्रतिनिधिसभा बन्नेछ । पूर्ण विकेन्द्रीकरण र कार्यमूलक ढङ्गले शक्तिको

पृथकीकरणको सिद्धान्त लागू हुनेछ ।

जिटेल (Gittel) को भनाइमा यसले नियन्त्रणलाई खुक्को पाउँछ । यसले अराजकतावादी व्यक्तिवादको आन्दोलनलाई प्रोत्साहित गर्छ । मजदुर सङ्गठनको आधारमा आर्थिक एकाइहरू प्रयोग गर्छ र यसले गाइड समाजवाद वा सोभियत व्यवस्थाको रूप लिन्छ । यसको आदर्श हो -आर्थिक सङ्घ र पुँजीवादी सरकारको ठाउँमा एक सर्वहारा वर्गको नियन्त्रण लागू गर्नु हो ।

सङ्घर्षका रूपहरू

सिन्डिकेलीहरूको भनाइमा पुँजीवादी व्यवस्था राम्रोसँग स्थापित व्यवस्था भएका हुनाले राज्य शक्ति र अधिकारलाई त्यसै छोड्न सकिन्न । तर, राजनैतिक लडाइँबाट सम्भव नभएकै कारण आर्थिक क्षेत्रको लडाइँ लड्नुपर्छ । सामूहिक गतिविधिहरूबाट विधायिका सभामा पुगेर मजदुरहरूको लोककल्याणका ऐनहरू बनाउन पनि सम्भव छैन । यसकारण, तिनीहरू क्रान्तिकारी भावना र सघन वर्गीय नेता विकास गर्ने र आफ्नै ढङ्गको सङ्घर्षमा विश्वास गर्छन् -

१) प्रभावकारी मजदुर सङ्घ र मजदुर सभाहरूले वर्तमान संसदीय संस्थाहरूको ठाउँ लिनुपर्छ । सांसदहरूले मजदुरहरूको प्रतिनिधिको रूपमा काम गर्न सकेका छैनन्, राजनैतिक पार्टीहरू पनि क्रान्तिको उपयुक्त माध्यम रहेनन् । यसकारण मजदुरहरूले राजनैतिक संस्थाहरूलाई बहिष्कार गर्नुपर्छ र हरेक पेसाको स्थानीय मजदुर सङ्घहरूको प्रभावशाली स्वाभाविक प्रतिनिधि सभाको निर्माण गरिनुपर्छ ।

२) सम्झाइ बुझाइबाट काम नहुने हुँदा राजनैतिकभन्दा प्रत्यक्ष आर्थिक सङ्घर्ष गर्नुपर्छ । सबै पेसाका मजदुरहरूको देशव्यापी हडताल नै सबभन्दा प्रभावशाली हतियार हो । हरेक हडतालले एक प्रकारको वर्गीय चेतना बढाउँछ । यसकारण, स्थानीयरूपले पनि त्यसलाई स्वीकार्छ र बरोबर हडतालहरू गरि रहनुपर्छ । हडतालले मजदुरहरूमा एकता, भाइचारा चेतनाको भावनाको विकास गर्छ ।

३) गलत उपायबाट पुँजीपतिवर्गको मजदुर आन्दोलन दबाउन खोज्छ । यसकारण ध्वंससात्मक गतिविधिले पनि मजदुरहरूलाई सन्तोष पार्नुपर्छ र इमानदारीपूर्वक मात्रै काम गर्नु हुन्न र मेसिनहरूसमेत ध्वस्त गर्नुपर्छ ।

सिन्डिकेलीहरू मार्क्सले भन्नु भएजस्तै राज्य ओइलिएर जान्छ भन्ने कुरामा विश्वास गर्छन् ।

देशव्यापी हडतालको शक्ति

सिन्डिकेटवादीहरू देशव्यापी हडतालको शक्तिलाई कायम गरिराख्न चाहन्छन् । ठाउँठाउँ र बेला मौकामा हुने हडतालले पुँजीवादी व्यवस्थालाई फाल्न सम्भव नभए पनि राज्यको प्राधिकारलाई देशव्यापी हडताल एक सशक्त मुक्का हुन्छ । रेलवे, यातायातका साधनहरू, सञ्चार र बिजुलीजस्ता मुख्यमुख्य उद्योगहरूको हडतालले राज्यको सारा शासन यन्त्रलाई छुत्ताछुल्ल पारिदिन्छ किनभने त्यसमा मजदुरहरूको अत्यन्त ठुलो सङ्ख्याको सहभागि हुने गर्छ ।

सोरेल (Sorel) को भनाइमा देशव्यापी हडतालको दृष्टिकोण र उपायले मजदुरहरूमा आवश्यकताभन्दा बढी विश्वासबाट अन्धविश्वासमा फस्ने वा पूर्ण भ्रम फैलिने डर रहन्छ । तैपनि, तिनीहरू हडतालले पुँजीवादका खराबीहरूलाई फेर्ने एक प्रभावशाली हतियारको रूपमा विश्वास गर्छन् ।

आलोचना

सिन्डिकेलीवादको दर्शनलाई प्रजातन्त्रविरोधी, औचित्यहीन र गैरबुद्धिजीवी भनी निन्दा गरिएको छ । त्यस दर्शनका मुख्यमुख्य आलोचनाहरू यी हुन् -

१) अवैज्ञानिक दर्शन

यो दर्शन तर्कपूर्ण चिन्तबुद्धो र आकर्षक छैन । यो एक टुङ्गोमा पनि पुग्दैन । यो द्वन्द्वात्मक भौतिकवादजस्तो सिद्धान्तमा आधारित छैन ।

२) भ्रमपूर्ण (अस्पष्ट)

मुख्य गरेर यो सिद्धान्त साह्रै अस्पष्ट छ । राज्यसत्ता कब्जा गर्ने उपाय र सत्ता कब्जा गरिसकेपछि सरकार के कस्तो बन्छ भन्नेबारे स्पष्ट छैन । देशव्यापी हडतालको उपायले कसरी राज्य उर्लिन्छ र ओइलिन्छ भन्नेबारे पनि स्पष्ट धारणा छैन ।

३) नकारात्मक सिद्धान्त

यस सिद्धान्तको स्वरूप नकारात्मक छ । सम्पत्तिलाई ध्वस्त गर्ने र मेसिनलाई बिगार्ने कुरामा विश्वास गर्छ । सुधारहरूलाई लागू गराउने संसद जस्तो संस्थाहरूमा समेत मजदुरहरूलाई भाग लिन दिन अस्वीकार गर्छ ।

४) अस्वस्थ समाजको निर्माण

यस सिद्धान्तलाई उत्पादकहरूको मात्र हितको रूपमा लिइन्छ । एक स्वस्थ समाजमा उत्पादक र उपभोक्ता दुवैको हितलाई ध्यान दिइन्छ । यस सिद्धान्तमा उपभोक्ताहरूको हितलाई पटकै ध्यान दिइएको छैन । सबभन्दा चित्त नभुक्ने कुरा यही हो ।

५) अधिकारको दुरुपयोगको निश्चितताको अभाव

उपभोक्ताहरूको हितलाई इमानदारीपूर्वक र ठीकसित सुरक्षित हुन्छ भनेर कसरी भन्ने र राम्रो उत्पादनको सुनिश्चिततामा कसरी विश्वास गर्ने ? उपभोक्ताको हितको सुरक्षा र उत्पादनको इमानदारीको उचित बन्दोबस्तको अभाव हुँदा उत्पादकहरूको स्वार्थकै कारण अधिकारहरूको दुरुपयोग हुने सम्भावना छ ।

६) देशव्यापी हडतालको शक्ति

सिन्डिकेटवादीहरू देशलाई हडतालको उपायबाट राज्यसत्ता कब्जा गर्नेबारे साँच्चै आशावादी छन् । तर, हरेक स्थानीय हडताल र देशव्यापी हडताल सफल नै हुन्छ भन्ने होइन । हडतालको हरेक असफलता र दमनले मजदुरहरूलाई हतोत्साहित पनि पाउँछ । हडताल लामो भयो भने भोकमरी फैलिन्छ र हडताल असफल हुन्छ । किनभने सबै मजदुरहरू त्यति नै दृढ र अनुशासित हुन्छन् भन्ने होइन ।

फ्रान्समा एउटा भनाइ नै चल्थ्यो, 'देशव्यापी हडताल अनावश्यक छ र महानिर्वाचन कहिल्यै सकिन्न ।'

७) एकोहोरो दर्शन

उत्पादकहरूको मात्रै हेर्ने र उपभोक्ताहरूको ध्यान नदिने दर्शन, आर्थिक पक्षलाई मात्रै जोड दिई राजनैतिक समस्याको पक्षलाई पूर्ण बेवास्ता गर्ने भएकोले यसलाई एक पक्षीय दर्शन भनिएको हो । आर्थिक सबलताको साथसाथै राजनैतिक सबलताले मात्रै राज्ययन्त्रको पूर्ण रूपान्तरण सम्भव छ ।

८) तर्कहीन रूपान्तरण

यो मजदुर आन्दोलनमा मात्रै भर परेको छ । यस सिद्धान्तको पछाडि तर्कपूर्ण दर्शन छैन । औचित्यता र तर्कहीन भएको हुनाले यसलाई तर्कहीन र बुद्धिहीन भनिएको हो -सोरेल (Sorel) तर । जिटेल (Gittel) को भनाइमा सबै दर्शन खराब छैन किन भने यो ध्वंससात्मक दर्शनमा आधारित भएपनि सामाजिक सङ्गठनबारे यसको ध्यान रचनात्मक र आवश्यक छ ।

श्रमिक सङ्घवादका प्रवर्तकहरू

१. Pellutier केन्द्रीय श्रम सङ्घन (CET) मजदुरले राजनीतिमा भाग लिनु हुन्न

२. Sorel

३. Pouget श्रमिक नेता होइन लेखक, १८८९ मा यसमा सामेल (Reflection of Voilence General Struk, Sabotage शारीरिक हिंसाले मानिसलाई माथि उठाउँछ, वीरता, साहस र आत्म-सम्मान बढाउँछ, सर्वहारा वर्गको हिंसा र गतिविधिको समर्थन, सम्पत्तिको विध्वंस आदि ।)

४. Loger Delle

५. Berth

काल्पनिक समाजवाद

(१) प्लेटो (४२४ इ.पू. ३४७ इ.पू.) गणतन्त्र

(२) थोमस मोर (सन् १४७८ - १५३५) कल्पनालोक, बेलायती काल्पनिक समाजवादीहरूको चिन्तन र अनुभवले वैज्ञानिक समाजवादको निमित्त पनि सहयोग पुऱ्यायो ।

(३) सेन्टसाइमन (१७६० १८२५) फ्रान्सेली

(४) रोबर्ट ओबेन (१७७१ - १८५८) बेलायती

(५) चार्ल्सफुरिये (१७७२ - १८३७) फ्रान्सेली

सेन्ट साइमन

फ्रान्सेली पुँजीवादी क्रान्ति (१७८९) भन्दा पहिले सामन्त र पुरोहितहरूको विशेष अधिकार - अल्लिख वर्ग

क्रान्तिपछि सत्ता कारखानाका मालिक पुँजीपतिवर्ग अर्थात् सानो सामाजिक पक्षको हातमा विशेषाधिकार गयो ।

(१) समाजको उत्पादन र आर्थिक समस्या मिलाउन बैङ्क मालिकहरूलाई दिनुपर्छ ।

(२) सामन्तवर्गको अन्याय-अत्याचारको ठाउँ पुँजीपतिवर्गले लियो ।

(३) १८०२ मा क्रान्ति सामन्त र पुँजीपतिवर्गको बिचमा मात्र नभई सम्पत्ति भएका र नभएकाहरूको बिचको पनि भयो ।

(४) हरेक मानिसले काम गर्नुपर्छ - जेनेवाको चिट्ठी

(१८०२) ।

(५) उद्योग - १८१७

(६) सङ्गठनकर्ता १८१९

(७) उद्योग व्यवसाय - १८२१

(८) उद्योगपतिहरूको आलोचना - १८२१

(९) नयाँ क्रिस्तानवाद - १८२५

(१०) उत्पादनका सबै साधनलाई समाजको कोषमा दाखिल गर्ने ।

(११) प्रबन्धक, निर्माणकर्ता र सामाजिक कर्मचारी सबै जना

(१२) सम्पत्तिको मालिक मानिस नभई राज्य ।

(१३) हरेक व्यक्तिलाई योग्यताअनुसारको काम र काम अनुसारको ज्याला ।

(१४) लोग्ने र स्वामी हुँदै समान र सामाजिक व्यक्ति ।

(१५) सर्वहारावर्ग अर्भे शोषित र स्वतन्त्र नभएको ।

(१६) कति समाजवादी विचारमा उहाँको चिन्तनको बीउ थियो ।

(१७) मृत्यु शय्यामा भन्नुभयो छिट्टै मजदुर पार्टी बन्नेछ

र भविष्य त्यही पार्टीको हुनेछ ।

बाँकी पृष्ठ ७ मा

कारखानाको सामूहिक भान्सा घरमा गयौं । धेरै ठुलो कोठा रहेछ, जसमा सिनेमा, नाटक, सभा र अरु सांस्कृतिक कार्यक्रम पनि चल्ने रहेछ । त्यो हल बाहिरबाट हेर्दा सिनेमा हलजस्तै देखिन्थ्यो । कुनै नाटक या फिल्मका तस्बिरहरू र सूचनाहरू देख्यौं । त्यो हल साच्चै ठुलो भन्नुपर्छ । खानेबेलामा टेबुल र मेचहरू राखिन्थ्यो र सामूहिक भान्सा कोठा भइहाल्थ्यो । टेबुल भिकेर मेचमात्रै लहरै राखेर बस्दा सिनेमा, नाटक, सभा या अरु कुनै सांस्कृतिक कार्यक्रमको लागि पनि ठिकै हुन्थ्यो । हलको एकातिर मञ्चजस्तो बनाइएको छ स्टेजको लागि र अर्कोतिर सिनेमा हलमा जस्तै फिल्मका प्रकाश छिर्ने प्वालहरू बनाइएका छन् । स्टेजमा सिनेमाको पर्दा पनि लगाइराखेको थियो । यस किसिमले त्यो बहुउद्देश्यीय हल थियो ।

बालोघानामा बालकहरू केही सिकंदै थिए । हामी उनीहरूको कोठामा पर्यौं । पस्नासाथै बालकहरू एकै स्वरमा बोल्न थाले 'सुसु हाऊ' । त्यसको नेपाली अर्थ काका नमस्ते हो । ती बालकहरूको आवाजमा साच्चै आत्मीयता झल्किरहेको थियो । बालकहरूले ५-६ वटा गीतहरू गाएर सुनाए । गीत जम्मे कोरस अथवा समूह गान थिए । समाजवाद राम्रो छ, पूर्वमा लाली चढ्यो, चिनियाँ आकाशमा माओ त्सेतुङ, ताइवान मुक्त गर, अध्यक्ष माओ जिन्दावाद आदि गीतका शीर्षक हुन् । उनीहरूलाई शिक्षा दिने या सेवा गर्ने दिदीले पियानोमा बाजा बजाउनासाथै सबै गाउन थाले 'तुङ फाङ होङ .....' त्यसको मतलब हो- पूर्वी आकाशमा लाली चढ्यो । गीतको अर्थ यस्तो छ -

आकाश रातो, सूर्य उदय भयो,

चिनियाँ आकाशमा अध्यक्ष माओ त्सेतुङ

त्यसले आलोकित गर्‍यो जनजीवनलाई

जनताको त्राता,

सूर्य चम्कन्छ, जहाँ तहाँ प्रकाश

मुक्ति त्यहाँ, जहाँ कम्युनिस्ट पार्टी ।

कोठा तीखो स्वरले गुञ्जरहेको थियो । कस्तो तालिम अचम्म छ । नाचमा पनि त्यतिकै सिपालु । अहिलेदेखि नै ती बालकहरूको सांस्कृतिक जीवन यस्तो राम्रोसँग सुरु भएबाट भविष्य साच्चै उज्ज्वल देखिन्छ, यसमा शङ्का छैन । नाचगानपछि हात मिलाएर बालबालिकाहरूसँग विदा भयौं र शिशुशालातिर लाग्यौं ।

शिशुशाला कारखानामा काम गर्ने कामदार या मजदुरहरूका दूधे र स-साना नानीहरू राख्ने ठाउँ हो ।

हामी जाँदा शिशुशालामा नानीहरू मस्त निन्द्रामा थिए, नर्सहरूले हामीलाई बिनाआवाजले मात्रै भित्र हेर्ने अनुमति दिए । ठुलो हलमा २०

पहिलो खण्ड (सन् १९५९ सेप्टेम्बर-१९६० जुलाई)

शाङ्घाईतिर - ६

नारायणमान बिजुक्छें

खर्चमा लगाउँछुन् । त्यसबाहेक अरु लोककल्याणका सुविधाहरू जस्तै औषधोपचार, शिक्षा आदि निःशुल्क प्राप्त गर्छुन् ।

उपचार र शिक्षाजस्ता लोककल्याणका सुविधाहरू निःशुल्क पाएर १२ देखि १५ युआनसम्म महिनाको खाना खर्चबाट बाँकी हुन आउने ४५ युआनले के तिनीहरूलाई खर्च पुर्याउन होला ? साथै यो कारखाना स्वयंचालित कारखाना हो, जसमा शारीरिक बोझ सहनुपर्ने काम गर्नुपर्दैन । बिदा हुने समयमा कारखानाका अधिकारी या सञ्चालकसँग मजदुरहरूको जीवनको हरेक क्षेत्रको विषयमा कुराकानी गर्यौं र प्रश्न उत्तर पनि भयो । अन्तमा हाम्रो प्रश्नको उत्तरमा उनले भने कि यी सब सुविधाहरू मजदुरहरूले पाउन सक्नुको मुख्य कारण नै कम्युनिस्ट पार्टीको स्थापना हो । कुराकानीको बेलामा बिचबिचमा कारखानाको मेसिनको घुर घुरको आवाज सुनिन्थ्यो । धन्यवाद दिँदै हामी कारखानाबाट विदा भयौं ।

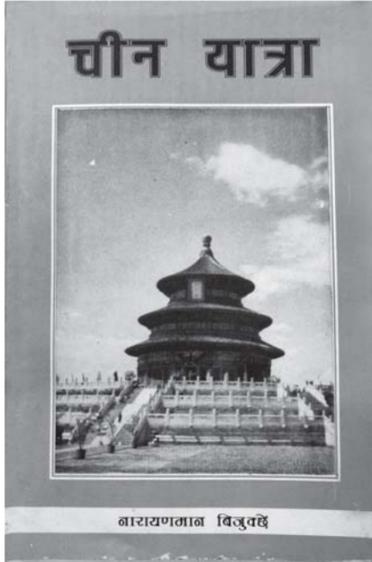
पेचिङ रेलवे स्टेसनतिर

कारखानाबाट विदा भएर हामी पेचिङ रेलवे स्टेसन पुग्यौं । अब हामीले पेचिङसँग विदा लिँदै थियौं । बसबाट ओर्लेर २ लाख यात्रुहरू ओहरोहरो गर्न सक्ने ठुलो र नयाँ रेलवे स्टेसनभित्र पर्यौं । सिँढी स्वयंचालित थियो । हामी साङ्घाईको लागि जाँदै थियौं- लाल चीनको केन्द्र पेचिङसँग विदा लिएर ।

शाङ्घाईतिर

शाङ्घाई जाने रेलमा (१४ जुलाई)

पेचिङ रेलवे स्टेसन नयाँ थियो । यसले ८०,००० वर्गमिटर जग्गा ओगटेको छ । यहाँ २ लाख यात्रुहरू आवतजावत गर्न सक्छन् । हामी स्वचालित भन्साइबाट आफ्नो रेलको डिब्बाटर्फ लम्किहाल्यौं । रेल छुट्टे केही मिनेटअगाडि नौजवान कम्युनिस्ट लीगका सेक्रेटरीसँग लीगको विषयमा कुराकानी गर्यौं । कुराकानी खास गरेर चीन-नेपाल र भारतका युवाहरूको विषयमा थियो । हामीले नौजवान कम्युनिस्ट लीगको विषयमा प्रश्न गर्यौं । उनले नेपाल र भारतका युवक सङ्गठनहरूको विषयमा जान्ने उत्सुकता देखाए ।

सीटको लागि बिजुली पड्खा, लाउडस्पीकर, चियाको सामानहरूले पूर्ण थियो । हरेक कोठामा चार सुत्ने ओछ्यानहरू थिए, त्यसमा आरामसँग सुत्न सकिन्थ्यो ।

ट्रेनको राम्रो व्यवस्था देखेर धीराले रेलका अरु डिब्बाहरू पनि हेर्ने उत्सुकता जाहेर गर्दै भनिन्, "यो डिब्बा सायद विदेशीहरूको लागि हो कि अरु साधारण यात्रीहरूको लागि व्यवस्था त्यस्तै छ ? उनको प्रश्नको उत्तरमा मिस्टर लीले अरु डिब्बाहरू पनि देखाउन लगे । हरेक डिब्बाहरूमा एक बेड, एक मेच, चियाका सामानहरू (थर्मस, कप, चिया) को राम्रो व्यवस्था थियो । चार-पाँच बेडको लागि एउटा लाउडस्पीकर थियो । धेरैजसो यात्रीहरू आ-आफ्नो सीटमा सुतेरै अखबार र किताबहरू हेर्दै थिए र कोही मेचमै बसेर पढिरहेका थिए । तर हामीले स्थानभन्दा एकजना पनि बढी मानिस देखेनौं । डिब्बामा जति सीट थियो उति नै यात्रीहरू थिए । भारतीय रेलको घचमघच देखिरहेका र भोगिरहेका तीनैजना बङ्गाली साथीहरू जीबो टोकिरहेका थिए । हामीले आफ्नो खाना पनि रेलमै खाँयौं । रेलमै डाइनिङ हल (भान्साघर

काममा लागेका व्यक्तिहरू खोजेर पनि पाउन सकेनौं । रेलमै ब्रोडकास्टिङ प्रोग्रामहरू (प्रसारका कार्यक्रममा चल्दथ्यो अथवा रेलमै रेडियो कार्यक्रमजस्तै कार्यक्रमको व्यवस्था भयो । बेलबेलामा रेल कहाँ पुग्यो र कहाँ दौडिरहेछ, कति बज्यो र रेल कुन रफतारमा दग्दै छ आदि रिपोर्टहरू दिँदै जान्थ्यो त्यस ब्रोडकास्टिङ कोठा या केन्द्रबाट । त्यसले मौसमको रिपोर्ट, खबर, कथा-कहानी, गीत र अरु मनोरञ्जनका कार्यक्रमहरू पनि प्रस्तुत गर्थ्यो । बेल बेलामा रेडियो पेचिङ पनि रिले हुन्थ्यो । रेलको भोजनालय धेरै राम्रो रेष्टुराजस्तो राम्रो थियो । सबै रेलको व्यवस्थाले हामी दङ्ग थियौं र मि. लीसँग बीनको भूमिसुधारको विषय कुरा गर्दै गयौं ।

शाङ्घाईमा

१५ जुलाई दिउँसो अन्दाजी ४-५ बजेतिर शाङ्घाई रेलवे स्टेसन पुग्यौं । रेल अड्डासाथै शाङ्घाई विद्यार्थी फेडरेसनका साथीहरू ऊ तड मिड (अध्यक्ष), मु च्युनहो (सचिव) ले स्वागतको लागि हात बढाउनुभयो । रेलवे स्टेसनमै एकछिन आराम गरिसकेपछि दुईवटा कार शान्ति (पिस) होटलतिर कुद्न लाग्यो । भ्रमभ्रम पानी पर्दै थियो र मोटर पिचमा बेतोडसित दौडिरहेको थियो । शाङ्घाईको दृश्य पेचिङको दृश्यभन्दा धेरै फरक देखे । मानिसहरूको घुइचो पेचिङमा भन्दा बढी थियो । साथै भवनहरू अर्कै खालका र धेरै उँचो उँचो थियो । ट्राफिकको घुइचो पेचिङभन्दा बढी नै छ ।

साँभ्रमा पिस होटलमा शाङ्घाईका विद्यार्थी फेडरेसनका साथीहरूसँग खानापछि शाङ्घाईको परिचय र हाम्रो कार्यक्रमको विषयमा छलफल भयो । उहाँहरूले छोटकरीमा शाङ्घाईको परिचय दिनुभयो ।

शाङ्घाई चीनको एक प्रमुख औद्योगिक सहर हो । १८४०-४२ को अफिम युद्धपछि शाङ्घाईलाई बेलायत, फ्रान्स, अमेरिका र जापानी हमलावरहरूले बाँडीचुँडी आफ्नो उपनिवेश खडा या कायम गर्‍यो । तिनीहरू त्यसबेला शाङ्घाईलाई Consuption City अथवा उपभोगको नगर भन्थे र संसारका सबै धनी शोषकहरू मोजमज्जा गर्न यहाँ आउँथे, चिनिया जनताको शोषण गर्न अनेक प्रकारका उद्योगहरू खोले र सस्तोमा कच्चाभालहरू आ-आफ्नो देशमा पठाउँथे र तयारी माल फेरि चर्को नाफा लिएर चीनमै ल्याएर बेच्थे । त्यस उपनिवेशवादी नीतिले गर्दा चीनको उद्योग व्यवस्थामा ठुलो धक्का पुग्यो साथै चिनियाँ जनताको आर्थिक जीवनमा पनि धेरै ठुलो आघात पुऱ्यायो । ती उपनिवेशवादी देशका पुँजीपतिहरू आएर शाङ्घाईमा हरेक प्रकारका भ्रष्टाचार गर्थे तर तिनीहरू सजायबाट मुक्त थिए ।

त्यसबेला स्कूल-कलेजहरूमा पनि त्यस्तै प्रकारको पढाइ हुन्थ्यो । उनीहरू चिनियाँहरूलाई सदाको लागि सांस्कृतिक दास बनाउन खोज्थे । तर १९१९ मई महिनामा पेचिङका विद्यार्थीहरूको सङ्घर्षको समर्थनमा ७ दिनसम्म जनता र विद्यार्थीहरू मिलेर सङ्घर्ष सुरु गरे । १९१९ मा शाङ्घाईमा कम्युनिस्ट पार्टीको स्थापना भयो, जो एउटा उज्ज्वल भविष्य र उद्देश्यको लागि थियो । १९२५ मा मजदुरहरूले एउटा ठुलो सङ्घर्ष गरे जसमा सयौं सहिद भए । सङ्घर्ष एक महिनासम्म चल्दै गयो । स्कूल-कलेज, पसल र कारखानाहरू बन्द थिए । एक प्रकारको आम हडताल थियो । त्यस सङ्घर्षमा करिब २० लाख जनताले भाग लिएका थिए । यस्तै प्रकारले शाङ्घाईले १९१९ को मे महिनाको साम्राज्यवादविरोधी सङ्घर्षदेखि १९४९ सम्म नै सङ्घर्ष गर्दै गए । आखिर १९४९, २८ मे का दिन कम्युनिस्ट पार्टीको नेतृत्वमा शाङ्घाई मुक्त भयो र विदेशी शत्रुहरू कुलेलम ठोके । तर, विदेशी शत्रुहरूले बरोबर शाङ्घाईमा हमला गर्दै गए । ठूलठूला बम फ्याकेर

शाङ्घाईलाई ध्वस्त पार्ने कोसिस गरे र हामीबिना चीन टिकन सक्दैन भनेर डर पनि देखाउन चुकेनन् । तर, कम्युनिस्ट पार्टीको नेतृत्वमा साम्राज्यवादीहरूको हमला र आर्थिक र व्यापारिक नाकाबन्दीपछि पनि चीनलाई समाजवादी निर्माणमा लाग्यो र कृषि, उद्योग र सांस्कृतिक क्षेत्रमा धेरै राम्रो प्रगति गर्यो । यस उसले शाङ्घाईलाई वीरहरूको र सङ्घर्षको सहर भनिन्छ ।

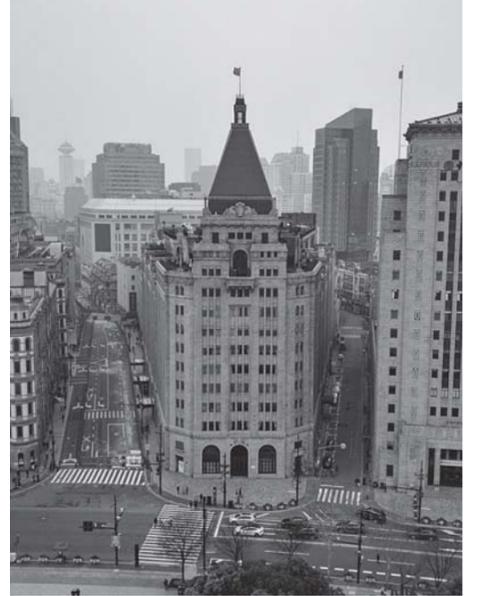
शाङ्घाईको क्षेत्रफल ५९१० वर्ग किलोमिटर छ । शाङ्घाई सहरमा १२ डिस्ट्रिक्ट र ११ काउन्टी छन् । शाङ्घाईको जम्मा जनसङ्ख्या १० मिलियन अथवा एक करोड छ ।

औद्योगिक क्षमता

शाङ्घाई चीनको अरु सहरभन्दा औद्योगिक क्षेत्रमा धेरै अगाडि बढेको छ । पञ्चवर्षीय योजनाको सफलताको लागि मुख्य लक्ष्य शाङ्घाईमा लगाइएको थियो । १९५९ को कुल औद्योगिक उत्पादन २४५४ करोड युआनको बराबर थियो जो १९४९ को क्रान्तिको समयभन्दा ८ गुणा बढ्ता छ । १९५८ को लामो कुदाइ (Great Leap Forward) आन्दोलनपछि १९५९ मा ४८.३ ले प्रतिशत उत्पादन बढ्यो ।

देशको मुक्तिभन्दा पहिले भारी उद्योग १३.६ प्रतिशतमात्रै थियो । १९५९ मा ५२.५ प्रतिशत र १९६० मा ८६.४ प्रतिशत पुग्यो । हलुका उद्योगमा ४७.२ प्रतिशत बढ्यो । उक्त तथ्याङ्कले प्रस्ट गर्छ कि मुक्तिपछि शाङ्घाईले भारी र हलुका दुवै उद्योगमा धेरै राम्रो प्रगति गरेको छ ।

इस्पातको उत्पादन १९४९ मा साढे ५

शाङ्घाई शान्ति (पिस) होटल

हजार २ सय टन उत्पादन भएको थियो र १९५९ मा १८.१ लाख टन उत्पादन भयो । इस्पातको उत्पादनमा धेरै राम्रो प्रगति गरेको छ । १९४९ मा एक वर्षको उत्पादन १९५९ को एक दिनको उत्पादनको बराबर छ । यसो हुनुको मुख्य कारण क्रान्तिभन्दा पहिले ठूलठूला उद्योग र कारखानाहरूको साच्चै कमी थियो र स-साना बिजुलीका वस्तुहरू पनि उत्पादन गर्न सकिन्थ्यो । तर, अहिले कारखाना चलाउन १.२०० टन हाइड्रोलिक प्रेसबाट १ लाख किलोवाटको जेनेरेटर बनाइएको छ ।

कम्युनिस्ट पार्टीको नेतृत्वमा शाङ्घाईका मजदुरहरूले कम्युनिस्ट तरिकाले काम गर्ने आन्दोलन चलाए, जसको मतलब हो-बोल्ने, विचार गर्ने र काम गर्ने जम्मे कार्यकलाप कम्युनिस्ट भावनाले गर्नु । त्यसको फलस्वरूप १९५० मा प्राविधिक आविष्कारको लागि ४,५७,००० प्रकारका प्रस्तावहरूमध्ये २५,००० प्रस्तावहरू स्वीकार गरियो । १९५९ को स्वीकृत प्रस्ताव १९५८ को भन्दा ३५ प्रतिशत बढी थियो । १९६० मा त्यो आन्दोलन भन्नु बढ्यो र १४.५ लाख प्रस्ताव या सुझावहरूमध्ये ४.६ लाख प्रस्तावहरू स्वीकार गरियो । यो प्राविधिक आविष्कारलाई दोस्रो क्रान्ति भनिन्छ । त्यस आन्दोलनले मजदुरहरूमा राजनैतिक विचार बढ्नुको साथै नयाँ नयाँ आविष्कार गर्ने चिन्तन बढायो, पहिले त्यसको कल्पनासम्म गर्न सकिन्थ्यो । शाङ्घाईका वाङ ली-तु भन्ने एक मजदुर हुक्वाङ वैज्ञानिक कारखानामा हाइड्रोजन इलेक्ट्रिक तयार गर्‍यो । यो संसारको विज्ञानमा नयाँ कुरो थियो, जो एक वर्गको कुरा हो ।

उद्योगमा जस्तै जनकम्युनको स्थापनापछि खेती उत्पादनमा पनि शाङ्घाईले धेरै प्रगति गर्‍यो । १९५८ को दाँजोमा खेती उत्पादनमा १९५८ मा ७.२ प्रतिशत बढी उत्पादन भयो ।

शाङ्घाई बन्दरगाह

औं खाटहरूमा नानीहरू मस्तसँग सुतिरहेका थिए । शिशुहरूको स्याहार र सेवामा कुनै खोट देखेनौं । शिशुशालाबाट केही पर चौरमा कामबाट मुक्त मजदुरहरू आफ्नो कक्षामा बसेर अध्ययन गर्दै थिए । मजदुरहरू काम पनि गर्छन् र फुर्सतको बेलामा अवकाशकालीन स्कूलमा पढ्छन् पनि । यस कारखानाका धेरै मजदुरहरू उच्च कक्षाका विद्यार्थीहरू छन् । यसरी हरेक मजदुरहरूलाई आफ्नो कामको साथै व्यक्तित्व विकास गर्ने मौका पनि समानरूपले दिइएका छन् ।

सालाखाला त्यस कारखानाका मजदुरहरूले महिनामा ६० युआन ज्याला पाउँछन् तर ज्याला कामअनुसारको सिद्धान्तअनुसार पाउँछन् । ६० युआनमध्ये १२ देखि १५ युआनसम्म खानामा खर्च लगाउँछन् । बाँकी पैसा लुगा र अरु फर्मायस

नौजवान कम्युनिस्ट लीगको विषयमा उनले बताए । हामीले आ-आफ्नो देश (नेपाल र भारत) को युवक सङ्गठनहरूको विषयमा थाहा पाएको जति कुरा बतायौं । हामीमध्ये २ जना नेपाली (म र रत्ना जोशी), ३ जना भारतीय (धीरा, कणिका र अर्को एक साथी) थियौं । उनीहरू बङ्गाल प्रान्तका थिए । भियतनामी, कोरिया र मङ्गोलियाका साथीहरूसँग एक दुई दिन अगाडि नै छुटिसकेका थियौं । हामीले ट्रेन चढ्यौं । हाम्रो लागि ट्रेनको २ कोठा मिलाएको थियो । हामीसँग ट्रेभाषी मिस्टर ली पनि थिए । म, एकजना बङ्गाली साथी र मि. ली एक कोठामा र रत्ना, कणिका र धीरा अर्को कोठामा । कोठा (कम्पार्टमेन्ट) मा सुविस्तासित लामो यात्रा गर्न चाहिने सबै प्रकारका मालसामानहरूले पूर्ण थियो भन्नुपर्छ । हरेक

या भोजनालय) को खूब राम्रो प्रबन्ध थियो जसको हामीले कल्पना पनि गरेका थिएनौं, किनभने हामी भारतीय रेलको सफरको शिकार भइसकेका थियौं । मलाई लाग्यो देशको व्यवस्थाको छायाँ रेलको व्यवस्थामा पनि देख्न सकिदो रहेछ । हामी पेचिङदेखि क्यान्टनसम्म रेलमै सफर गर्यौं । यसले हामीलाई चीनका मानिसहरूको स्वभाव र संस्कृति जीवनस्तर र मेहनत, शिष्टाचार र भाइचाराजस्ता विषयहरूबारे बुझ्न र विचार गर्न धेरै मद्दत मिल्यो । चीन र भारतको रेल व्यवस्थामा आकाश र जमिनको फरक पायौं । हामीले भारतको रेलमा जस्तो भोकानाङ्गा, मारिपिट, हुलदङ्गा, घचमघच, गीत गाएर जीविका गर्ने या मागेर खाने, बगलीमारा, गालीगलौज र बिनाटिकटको सफरजस्ता अप्रिय दृश्य र घटनाहरू र त्यस्ता

रूसी राज्य समाचार एजेन्सी स्पुत्निकले जारी गरेको तस्वीरमा रूसी राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिन लेनिनग्राड क्षेत्रस्थित किराभ्स्कमा दोस्रो विश्वयुद्धको क्रममा नाजी सेनासित युद्ध गर्दै वीरगति प्राप्त गरेका वीर सहिदहरूको स्मृतिमा स्थापित स्तम्भमा पुष्पापर्ण गर्नुहुँदै जनवरी २७, २०२४ का दिने। दोस्रो विश्वयुद्धको क्रममा लेनिनग्राडलाई नाजी सेनाबाट मुक्त गरेको ८० औं वार्षिकोत्सव मनाउन आयोजित समारोहअगाडि पुटिनले सहिद स्तम्भमा पुष्पापर्ण गर्नुभएको हो।

तस्वीर : एएफपी / स्पुत्निक

निर्वाचन प्रचारको क्रममा छायामा

पाकिस्तानका पूर्वप्रधानमन्त्री खान र पीटीआई

मियाँवाली (पाकिस्तान), १३ माघ (एएफपी)। क्रिकेट खेलाडीबाट पाकिस्तानको राजनीतिमा उदाएका र विश्वभर ख्याति कमाएका पूर्वप्रधानमन्त्री इमरान खान आफ्नो निर्वाचन क्षेत्र र पुख्र्यौली मातृभूमि मियाँवालीमा निकै लोकप्रिय हुनुहुन्छ।

सडकमा टाँसिएका राजनीतिक पोस्टरमा उहाँको अनुहार देखिँदै र उहाँको दलको झण्डा भेटिँदै र

पाकिस्तानको शक्तिशाली सेनाको सहयोग देखिएकाको वर्तमान सरकारले व्यापक रूपमा गरेको निरन्तर कारबाहीका कारण पूर्वप्रधानमन्त्री खान र उहाँको पाकिस्तान तेहरीक-ए-इन्साफ (पीटीआई) पार्टी मतदान अधि चुनावी अभियानमा लगभग छायाँमा परेको छ।

मियाँवालीबाट पीटीआईका लागि पूर्वप्रधानमन्त्री खानको निर्वाचन क्षेत्रबाट प्रतिस्पर्धामा उत्रेका ६९ वर्षीय जमाल अहसान खान भन्नुहुन्छ, “हाम्रा पार्टीका कार्यकर्ताहरूले उत्पीडनको सामना गरिरहेका छन् र मलाई व्यक्तिगत रूपमा ज्यान मार्ने धम्की आएको छ।”

“मैले आफ्नो जीवनकालमा यो जस्तो दबावमूलक र चेतावनीपूर्ण निर्वाचनको कहिल्यै अनुभव गरेको थिइन।”

दर्जनौ कानुनी चुनौतीको सामना गरिरहेका खानलाई भ्रष्टाचारको अभियोगमा दोषी ठहर गरिएका कारण फेब्रुअरी ८ मा चुनाव लड्न प्रतिबन्ध लगाइएको छ।

देशभर, पीटीआईलाई प्याली आयोजना गर्न अवरोध गरिएको छ र पीटीआईका कार्यक्रम तथा प्रचार अभियानलाई व्यापक सेन्सर गरिएको छ भने सञ्चारमाध्यमलाई विपक्षीहरूको कार्यक्रमहरूका रिपोर्टमा प्रतिबन्ध लगाइएको छ। उहाँले पार्टीको अभियानलाई लगभग पूर्ण रूपमा अनलाइनमा धकेलेछे।

निर्वाचन आयोगले देशभरका दर्जनौ उम्मेदवारको मनोनयनपत्रसमेत अस्वीकृत गरिसकेको छ।

पार्टीका अन्य उम्मेदवारहरू जस्तै, वफादार अहसान खान पनि चुनावको तयारीको दौडान मा नै पनि खुलारूपमा सभाहरू गर्न वा पर्चाहरू वितरण गर्न असमर्थ देखिनुहुन्छ।

उहाँले एएफपीसँग भन्नुभयो, “पाकिस्तानको प्रमुख राजनीतिक दलको उम्मेदवारको हैसियतले मैले आफ्नो चुनावी अभियानलाई अर्थपूर्ण रूपमा सञ्चालन गर्न नसक्नु दुःखद भएको छ।

मतदान हुन दुई हप्ता बाँकी छ, २४ करोडभन्दा बढी जनसङ्ख्या भएको देशमा सामान्यतया चुनाव हुने उत्साह र उमङ्गमा कोही पनि छैन।

स्थानीयका लागि खान नायक

पञ्जाबको मध्य प्रान्तको ग्रामीण जिल्ला मियाँवालीबाट खानले आफ्नो राजनीतिक जीवनको शुरूवात गर्दै तीनपटक सांसदको रूपमा निर्वाचित हुनुभएको छ।

सन् २०१८ मा पीटीआईको राष्ट्रिय विजय, भ्रष्टाचार र पुस्तौदेखि देशमा शासन गर्दै आएको पारिवारिक वंशवादको अन्त्य गर्ने वाचाबाट प्रेरित भएका उहाँ र पीटीआई गठबन्धनलाई पाकिस्तानी जनताले प्रधानमन्त्री बन्ने जनमत दिएका थिए।

स्थानीय पत्रिका नवा-ए-शरार वा डेली स्पार्कका प्रधान सम्पादक राना अमजद इक्बालले एएफपीसँग भन्नुभयो, “मियाँवालीमा उहाँले विशेषगरी एक अस्पताल र एक विश्वविद्यालय स्थापना गर्न महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्नुभएको थियो। एकहत्तर वसन्त पार गरेका उहाँ “राजनीतिक व्यक्तित्व मात्र हुनुहुन्न, उहाँ पाकिस्तानी जनताका नायक हुनुहुन्छ।”

“उहाँको स्थायी राजनीतिक सान्दर्भिकताको प्राथमिक र सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण कारण उहाँको संस्थापनविरोधी अडान हो,” इक्बालले भन्नुभयो।

खानलाई व्यापक रूपमा सेनाको समर्थन प्राप्त भएको विश्वास गरिएको थियो, तर उहाँको नेतृत्वको समयमा उहाँले पाकिस्तानी राजनीतिमा

शक्तिशाली जनरलहरूको नियन्त्रणविरुद्ध गतिविधि अधि बढाउनुभयो।

अन्ततः उहाँले आफ्नो पक्ष गुमाउनुभयो र सन् २०२२ मा संसदको अविश्वासको मतमा उहाँका दर्जनौ सांसदले दल त्याग गरेपछि उहाँलाई पदच्युत गरियो।

सन् २०२३ को मे महिनामा उहाँको गिरफ्तारीले समर्थकहरूलाई सडकमा ल्यायो। उनीहरूले सैन्य प्रतीकहरूको विरोधमा प्रदर्शन गरे।

हजारौ समर्थकहरूलाई गिरफ्तार गरिएको थियो मियाँवालीका आधाभन्दा बढी (करिब १००) नेताहरूको मुद्दाको सुनुवाई सैन्य अदालतहरूमा पर्छ। उहाँका वरिष्ठ नेताहरूलाई हिरासतमा लिइएको थियो र पक्राउ नपरेकामध्ये दर्जनौलाई निर्वाचनमा भाग लिनुअघि भूमिगत हुन बाध्य पारिएको थियो।

अवकाशप्राप्त शिक्षक एजाज खानले खान अझै पनि जनतामा लोकप्रिय रहेको तर सेनाका लागि उहाँ अस्वीकार्य रहेको बताउनुभयो।

पीटीआईलाई निर्वाचन अभियानबाट नै किनारा

यसै महिनाको सुरुमा सर्वोच्च अदालतले पीटीआईलाई आफ्नो चुनाव चिन्ह क्रिकेट ब्याटबाट चुनाव लड्न प्रतिबन्ध लगाएपछि पीटीआईलाई ठूलो झटका लागेको थियो।

लाखौ मानिस पढ्न र लेख्न नसक्ने देशमा मतदाताका लागि आफ्नो मनपर्ने पार्टी र उम्मेदवार चिन्नका लागि चुनाव चिन्ह महत्त्वपूर्ण हुन्छ।

निर्वाचन आयोगले यसको सट्टा अहसान खानलाई बोटल प्रयोग गर्न आदेश दियो, जुन चिन्हलाई ग्रामीण क्षेत्रहरूमा तिरस्कारको साथ हेरिन्छ किनभने यो रक्सीसँग सम्बन्धित छ। मियाँवालीमा खानका प्रतिद्वन्द्वी औबैद उल्लाह खान आफ्नो प्रतिद्वन्द्वी राजनीतिक दललाई दिइएको सजायप्रति उदासीन हुनुहुन्छ।

“अहिले होइन भने यो कहिले

न्यायोचित हुन्छ?” उहाँले भन्नुभयो।

पाकिस्तान मुस्लिम लीग (पीएमएल-एन) को तर्फबाट उम्मेदवारी दिएका उल्लाह खान पीटीआईका उम्मेदवारको विपक्षमा आफ्नो अभियान लिएर गाउँमा पस्नुभएको छ तर उहाँको अभियानलाई स्थानीय मतदाताले रूचाएको देखिँदै र उहाँले गाउँलेहरूसँग खुलेर भेटनुहुन्छ। नेताहरूले उहाँलाई भविष्यको अनुकूलताको आशामा सम्पूर्ण समुदायको समर्थनको आश्वासन दिन्छन्।

पीएमएल-एन अर्का पूर्वप्रधानमन्त्री नवाज सरिफको पार्टी हो, जसलाई सन् २०१८ को चुनावअघि जेलमा राखिएको थियो र पछि स्व-निर्वासनमा जान बाध्य पारिएको थियो। विश्लेषकहरू भन्छन्, “खानको ‘पतन’ पछि पाकिस्तानमा पूर्वप्रधानमन्त्री शरीफको चर्चा चल्न थालेको छ। शरिफलाई पाकिस्तानी संस्थापन पक्ष र सेनाको काख फिर्ता भएको छ।”

चुनावी अभियानबाट अलगिएर पनि मतदाताले खानप्रतिको वासना गुमाएका छैनन्। निर्वाचनमा पहिलोपटक मतदान गर्न योग्य युवाहरूले खानलाई नै पाकिस्तानको राजनीतिको खम्बा (नायक) मानेका छन्।

कम्प्युटर साइन्सका २३ वर्षीय विद्यार्थी हन्जाला बिन शकीलले पहिलो पटक मतदान गर्ने बताउँदै भन्नुभयो, “म इमरान खानलाई भोट दिनेछु किनभने उहाँ एक मात्र व्यक्ति हुन् जसले वास्तवमा यो देशको चिन्ता गर्नुहुन्छ भने अरूले आफ्नो व्यक्तिगत स्वार्थलाई प्राथमिकता दिन्छन्।”

निर्वाचनमा पीटीआईले खासै प्रचार नगरे पनि पीटीआईको आधार क्षेत्रमा अन्य दलको विजय हुने सम्भावना कम देखिएको विश्लेषकहरू बताउँछन्। पाकिस्तानको अहिलेको निर्वाचन त्रिपक्षीय लडाईँमा नै सीमित भएको छ। सरिफको पीएमएल-एन, खानको पीटीआई र पाकिस्तान पिपुल्स पार्टी (पीपीपी) बीच नै मुख्य प्रतिस्पर्धा रहेको देखिन्छ।

विश्व सङ्क्षेप

आईएमएफ सम्झौताबारे मिलेर काम गर्न राष्ट्रपति विक्रमासिङ्घेको आग्रह

कोलम्बो, १३ माघ (एएफपी)। श्रीलङ्काका राष्ट्रपति रनिल विक्रमासिङ्घेले अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (आईएमएफ) सँग भएको सम्झौतामा देशको अडान र कुनै संशोधन आवश्यक छ कि छैन भन्ने विषयमा छलफल गर्न संसदमा रहेका सबै राजनीतिक दलका नेतालाई आग्रह गर्नुभएको छ।

राष्ट्रपति विक्रमासिङ्घेले सम्झौता कार्यान्वयनका लागि अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषका प्रबन्ध निर्देशकसँग छलफल गर्न आफूले नेताहरूलाई निमन्त्रणा गरेको राष्ट्रपतिको सञ्चार महाशाखाले जारी गरेको विज्ञप्तिमा उल्लेख छ।

उहाँले राजनीतिक दलले सहकार्य गरेर विभिन्न दृष्टिकोणको खोजी गर्नुपर्ने र लाभप्रद ठानेमा संशोधन प्रस्ताव गर्नुपर्ने बताउनुभयो।

सम्झौताका लागि संशोधन प्रक्रिया छलफलका लागि खुला भए पनि विद्यमान सम्झौतालाई स्वीकार गरी त्यसको कार्यान्वयनका लागि काम गर्न आवश्यक रहेको उहाँले बताउनुभयो।

राष्ट्रपति विक्रमासिङ्घेले देशलाई सफलतापूर्वक डोयाउन एकताको महत्त्वमा जोड दिँदै अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (आईएमएफ) को सम्झौताबाट पछि हट्दा श्रीलङ्काको अर्थतन्त्रप्रतिको विश्वास खतरामा पर्ने बताउनुभयो।

प्रतिबद्धताको राजनीतिका कारण मुलुकको अर्थतन्त्र धरासायी भएको उल्लेख गर्दै उहाँले निर्वाचनको तयारीमा सबै राजनीतिक दलले मुलुकको विकासका लागि व्यापक योजना बनाउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो।

मार्च २०२३ मा, आईएमएफले श्रीलङ्काको आर्थिक नीति र सुधारलाई समर्थन गर्न लगभग तीन अर्ब अमेरिकी डलरको ४८ महिनाको विस्तारित व्यवस्थालाई अनुमोदन गरेको थियो।

कोलम्बियामा डढेलोका कारण १७ हजार हेक्टरभन्दा बढी जङ्गली क्षेत्रमा क्षति

बोगोटा, १३ माघ (एएफपी)। कोलम्बियाको जङ्गलमा लागेको डढेलोका कारण नोभेम्बरयता १७ हजार हेक्टरभन्दा बढी जमिन जलेर नष्ट भएको अधिकारीहरूले शुक्रबार बताएका छन्।

लामो समयदेखिको खडेरी, उच्च गर्मी र एल निनो मौसमी घटनाका कारण यो वर्ष ३४० भन्दा बढी डढेलोका घटना रेकर्ड गरिएको वातावरणमन्त्री सुसाना मोहम्मदले जानकारी दिनुभयो।

कोलम्बियाले सोमबारदेखि राजधानी नजिकै धेरै डढेलोको सामना गर्नुपरेको छ। राजधानी बोगोटाबाट देखिने पहाडहरूमा अधिकारीहरूले जलेको क्षेत्रनजिक बस्ने बासिन्दाहरूलाई खराब वायु गुणस्तरको कारण अतिआवश्यक अवस्थामा बाहेक घरबाट बाहिर ननिस्कन सल्लाह दिएका छन्।

“आज बोगोटाबाट करिब २५० किलोमिटर उत्तरपूर्वमा हिउँले ढाकिएको चुचुरो भएको प्राकृतिक पार्क नेभाडा डेल कोकुईमा आगो लागेको छ,” मोहम्मदले पत्रकार सम्मेलनमा भन्नुभयो। उहाँले पार्कमा आगोको ज्वाला ‘निकै उच्च’ स्थानमा रहेकाले स्थितिको आँकलन गर्न हेलिकप्टर परिचालन गरिएको बताउनुभयो।

सिकागोमा गोली चल्दा दुई विद्यार्थीको मृत्यु

सिकागो, १३ माघ (सिन्हवा)। सिकागोको मध्यक्षेत्रमा शुक्रबार भएको सशस्त्र झडपमा दुई विद्यार्थीको मृत्यु भएको सिकागो प्रहरी तथा अग्नि नियन्त्रकले बताएका छन्।

सिकागो ट्रिब्यूनको रिपोर्ट अनुसार मृतक विद्यार्थीहरू १६ र १७ वर्षका थिए। उनीहरूले विद्यालयका अन्य चार व्यक्तिहरू विद्यालयबाट फर्कँदै गर्दा दुई गाडीमा आएका केही व्यक्तिहरूको समूहले गाडीबाट भरी गोली हानेका थिए।

मृतकलाई छातीमा गोली हानिएको र उनीहरूलाई गम्भीर अवस्थामा नर्थवेस्टर्न मेमोरियल अस्पतालमा लगेको केही समयपछि मृत घोषणा गरिएको सिकागो फायर डिपार्टमेन्टका प्रवक्ता ल्यारी ल्याडफोर्डले बताउनुभयो। प्रहरीले घटनाको अनुसन्धान गरिरहेको छ।

स्थानीय सञ्चारमाध्यमका अनुसार अप्रिल २०२३ मा सिकागोको मध्यक्षेत्र दुई किशोरहरूलाई गोली हानिएको थियो भने एक वर्षअघि मिलेनियम पार्कको बीन मूर्तिकला नजिकै १६ वर्षीय बालकको गोली हानी हत्या गरिएको थियो।

अफगानिस्तानको खोस्त-यूई जोड्ने उडान मार्ग खुल्यो

अफगानिस्तान, १३ माघ (सिन्हवा)। खोस्त अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलबाट अल एन, संयुक्त अरब इमिरेट्स (युईई)का लागि पहिलो पटकको व्यावसायिक उडान शुक्रबार खोलिएको स्थानीय टेलिभिजन टोलोन्यूजले शनिबार रिपोर्ट गरेको छ।

रिपोर्टका अनुसार विमानस्थलबाट हरेक हप्ता दुईवटा उडान तय गरिएको छ। यसैगरी स्थानीय बासिन्दा तथा यात्रुहरूले थप उडानको माग गरिहेको टोलोन्यूजले जनाएको छ।

संयुक्त अरब इमिरेट्समा आधारित एयरलाइन्स फ्लाई दुबाईले दुई वर्षभन्दा बढीको निलम्बन पछि गत नोभेम्बरमा दुबाईबाट काबुलका लागि उडान पुनःसुरु गरेको थियो।

प्राचीन नेपालमा शिक्षाको विकास एक भलक !

नृधेरत्न बुद्धाचार्य

“शिक्षा सबैभन्दा शक्तिशाली हतियार हो, जसको सहारामा तिमी संसार बदल्न सक्छौं”

- नेल्सन मण्डेला

प्राचीन नेपालका निवासीहरूमा धार्मिक भावनाको प्रधानता थियो। तसर्थ, तत्कालीन शिक्षा प्रणाली र धर्मबिच घनिष्ठ सम्बन्ध हुनु स्वाभाविक थियो। त्यसको सञ्चालन देशका विभिन्न धार्मिक संस्थाहरूद्वारा गरिन्थ्यो। प्राचीन नेपालमा दुई थरीका शिक्षण संस्थाहरू रहेको प्रमाण हामी पाउँदछौं। त्यसमा पहिलो परम्परागत बौद्धिक धर्ममा आधारित थियो, जसका सञ्चालक तथा शिक्षकहरू पनि मुख्यतः हिन्दू मन्दिरका पुजारी ब्राह्मण, पुरोहित तथा पण्डितहरू हुन्थे। तिनीहरू गृहस्थ भएर पनि विद्यार्थी जीवनमा ब्रह्मचर्य पालनमा विशेष जोड दिई नैतिकताको विकास गराई विभिन्न सांसारिक तथा व्यावहारिक शिक्षादीक्षाबाट बालकबालिकाको व्यक्तित्व विकास गराउनमा मद्दत गर्दथे। प्राचीन नेपालमा अर्को थरीका शिक्षण संस्थाहरू पनि थिए। त्यसका

सञ्चालक तथा शिक्षकहरू प्रायः अविवाहित बौद्ध भिक्षु तथा भिक्षुणीहरू थिए र तिनीहरू धेरैजसो बौद्ध विहारमा बस्दथे। तिनीहरूको शिक्षाको उद्देश्य बालबालिकाहरूलाई सांसारिक मोह र लोभबाट विरक्त गराई बौद्ध धर्म अंगाल्न लगाउनु र आफू जस्तै बौद्ध भिक्षु तथा भिक्षुणीहरू बनाएर विहारमा आफ्नो उत्तराधिकारी बनाई बौद्ध दर्शनको प्रचारलाई स्थायित्व प्रदान गर्नु थियो। प्राचीन नेपालको शिक्षा प्रणालीमा धेरै नै आदर्श कुराहरू पाइन्छ। शिक्षा र कठोर जीवनले मनुष्यले संसारमा सफल हासिल गर्न सक्छ। यसकारण, विद्यार्थीहरूलाई अश्वलायन गृह्य सूत्रमा तीन कुरामा ध्यान राख्न उपदेश दिइएको छ। पहिलो, अश्माभवः ‘तिमी पत्थर बन’ अर्थात् विद्यार्थी जीवन भोग र विलास एवम् श्रृङ्गाररहित खादा, कडा हुनुपर्छ। दोस्रो, ‘परशु भव’, तिमी बच्चरो बन’ अर्थात् विद्यार्थीहरू देश र संस्कृतिको रक्षामा आइपर्ने आपत्तिबाट रोक्न समर्थवान् बन्नुपर्छ। यसै विचारले उपनयन संस्कार व्रतबन्धमा विद्यार्थीहरूको हातमा धनुष दण्डधारण गराइन्छ। जसको उद्देश्य सधैं कटिबद्ध

भएर रहनु सैनिक शिक्षा पनि हो। तेस्रो, ‘हिरण्य मस्तूत भवः’ सुनजस्तै सधैं चम्कंदै अधि बढ’ शिक्षाको लक्ष्य विद्यार्थीहरूलाई शारीरिक, मानसिक तथा सामाजिक गुणको विकास गरी योग्य नागरिक बनाउनु हो। गुरुकुल वा विद्यालयहरू सहरिया वातावरणदेखि अलग्ग प्रकृतिको काखमा रहन्थे। जसको छाप विद्यार्थीहरूको कोमल मस्तिष्कमा पर्नु स्वाभाविक थियो। शिक्षामा आधार निर्माणलाई साच्चै ठूलो स्थान प्रदान गरिएको हुन्थ्यो। प्राचीन नेपालमा शिक्षा दिनु र लिनुलाई कस्तो रूपमा हेरिन्थ्यो भन्ने कुरा यो श्लोकबाट स्पष्ट हुन्छ - ‘गुरु ब्रह्म, गुरु विष्णु, गुरुदेव महेश्वर, गुरुदेव पर ब्रह्म।’ त्यसबेला शिक्षा दिने कुनै विधान थिएन। उक्त कुरा गुरु महात्माबाट स्पष्टिन्छ। विद्या दान दिने गुरुको स्थान समाजमा सर्वोच्च रहेको पाइन्छ।

प्राचीन कालमा शिक्षा दिने सङ्गठित संस्थाहरू नहुँदा गुरुकुलमा ऋषि, महर्षिको आश्रममा गई शिक्षादीक्षा अर्जन गर्ने प्रचलन रहेको कुरा प्राचीन ग्रन्थबाट अवगत हुन्छ। नेपालका

दक्षिण पूर्व एसियाका धेरै विद्यार्थीहरूले नालन्दा विश्वविद्यालयमा अध्ययन गरेका थिए। त्यस विद्या पीठका मूलधारमा नेपालका पण्डित रत्नाकार, श्रान्त नारोपो, शान्तिमा आदि विद्वान्हरू थिए। नेपालका पण्डित वागीश्वरी कीर्ति त्यहाँ अध्यापक थिए। अर्को नेपाली पण्डित कनकश्री विक्रमशीला विद्या पीठका द्वार पण्डित थिए।

एघारौँ शताब्दीमा पाटन, फर्पिङ, काठमाडौँ विद्याका केन्द्र थिए। पाटनका पण्डित महाकरणाकर बडा प्रसिद्ध

थिए। नेपाली विद्वान् विभूति चन्द्रले व्याकरण शास्त्रमा ठूलो पुस्तक लेखेका हुन्। धेरै विहारहरू विद्याका केन्द्र थिए। जहाँ तन्त्रशास्त्र, मूर्तिकला, पुस्तक, लेखनकला, धातुकला आदिको शिक्षा दिइन्थ्यो।

नेपालमा लिच्छविकालमा उच्च कोटीका संस्कृत, नेपालभाषा आदि भाषामा लेखिएको शिलालेखबाट पनि जनतामा प्रशस्त शिक्षा फैलिएको थाहा पाउन सकिन्छ।

त्यसबेलाका चिनियाँ यात्री ह्वेन साङले लेखेका लेखअनुसार नेपालका लिच्छवी राजाहरू धेरै विद्वान् थिए। अंशुवर्माको शब्द विद्यामा एक पुस्तक पनि लेखेका छन्। नेपाली जनता शिल्प विद्यामा साच्चै निपुण छन्। लिच्छविकालका शासकको भुकाव र विचारअनुरूप नै शिक्षाको ढाँचा बन्दथ्यो। खासगरी वेद उपनिषदमा आधारित शिक्षाको प्रचारप्रसार लिच्छविकालमा भएको पाइन्छ।

शिक्षाको मुख्य लक्ष्य नै आध्यात्मिक विचारको विकासबाट जनतामा चेतना न्याउनु थियो। त्यसबेला शिक्षाको व्यवस्थासम्बन्धी काम

हेर्ने प्रशासकीय अङ्गलाई अग्रहार भनिन्थ्यो।

शिक्षाको व्यवस्थासम्बन्धी मिलाउने सम्पूर्ण अधिकार अग्रहारलाई दिएको अध्ययनबाट देखिन्छ। विहार तथा अग्रहारलाई राखिएको गुठी जग्गाको आयस्ताबाट शिक्षा केन्द्रहरू सञ्चालन भएको देखिन्छ।

लिच्छविकालमा दैनिक जीवनसँग घनिष्ठ सम्बन्ध राख्ने व्यावसायिक शिक्षामा जोड दिएको देखिन्छ। यसका लागि प्रमाणस्वरूप कला सूत्र शिक्षा निकै प्रचलनमा थियो। सूत्र शिक्षाको माध्यमबाट कलाकारहरू अनुपम कलात्मक मूर्तिहरू तयार पार्थे। लिच्छविकालीन शिक्षामा औपधि विज्ञानको चर्चा पाइन्छ।

पाटनको लेलेको शिवदेवको शिला लेखमा आरोग्यशालाको उल्लेख पाइनु यसको प्रमाण हो। लिच्छवि शासकहरूले ठाउँठाउँमा आरोग्यशाला खोली जनताको स्वास्थ्यप्रति विशेष चाख लिएको देखिन्छ। यसरी प्राचीन कालको शिक्षाको उद्देश्य र आदर्श आध्यात्मिक र व्यवहारमूलक शिक्षा दिनुमा केन्द्रित रहेको स्पष्ट हुन्छ।

सहकारीको जीवन्तताको लागि सामाजिक तथा प्राकृतिक चारदिने अध्ययन भ्रमण

-सत्यराम कासिध्व

उदय बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको अध्ययन भ्रमणमा एक सामाजिक विषयको शिक्षकका साथै उपसमित सदस्य भएको नाताले गत पुष २५ देखि २८ गतेसम्मको चारदिने भ्रमणमा थुप्रै प्राकृतिक तथा त्यस क्षेत्रको धार्मिक एवम् सामाजिक वस्तु स्थितिको बारेमा र सहकारीहरूको जीवन्तता जान्ने सुअवसर प्राप्त भएको छ। त्यसको लागि उक्त सहकारीलाई मुरीमुरी ध्यानवादा।

हिउँदमा हिउँ जम्ने सल्लेरी क्षेत्रमा हिउँदमै हिउँ नदिँदा हिमालहरू कालापत्थर जस्ता देखिएका छन्। विश्वमा बढ्दो तापक्रम वृद्धिको असर नेपालको हिमाली क्षेत्रमा पनि परेको प्रत्यक्ष अनुभव गर्न पाएको छ। साथै हिमालको हिउँ परलेर बग्ने नदीहरूमा पनि पानीको बहाव निकै रहेको अनुभूति समेत भयो।

सोलुखुम्बु जिल्लाको सल्लेरी बजारको दोपु टोलमा नेवारहरूको बाक्लो अवस्थिति छ। त्यहाँ रहेका नेवारहरू भक्तपुरबाट विभिन्न कारण विस्थापित भएर आएका हुन्, जहाँ राजभण्डारी र श्रेष्ठ थरका नेवार जातिको बाहुल्य भए पनि शेर्पा र लामा लगायत अन्य समुदायबिच सहयोगीको भावना बढेको छ।

नेपाल एक कृषि प्रधान भएको अवस्थामा हिमाली जिल्ला सोलुखुम्बुमा पनि विभिन्न प्रकारका अन्नबाली तथा तरकारीहरूको खेती गरिँदो रहेछ। त्यहाँ मूख्यत मकै, गहुँ तथा उवा जस्ता अन्नहरू उत्पादन हुन्छ। उवा हेर्दा गहुँ जस्तो देखिन्छ, त्यसलाई पिठो बनाएर नुन पानीमा आधुनिक हर्लिस भैं प्रयोग गर्न सकिने कुराको जानकारी लिन पनि पाएँ।

त्यो सँगै त्यहाँ गहुँ कार्तिकमा छर्ने र जेठमा पाक्ने तथा उवा असोजमा छर्दा बैशाखमा पाक्ने त्यहाँका कृषक दिदीबाट जानकारी लिन अवसर पनि जुट्यो। त्यहाँको मुख्य स्थानीय खाजा वा खानाको रूपमा फाल्की रहेको छ, जुन त्यही उत्पादन भएको मकै, गोडागुडीको फोलमा मुला वा मासु मिसाएर पाकेइन्छ। छोटो अवधिको यात्रामा पनि फाल्कीको स्वाद लिएर त्यहाँबाट देखिने बिहानीको सुनौलो र रातो हिमाल सगरमाथाको दृष्यावलोकन गर्ने मनको इच्छा थियो। तर त्यसलाई थाति राखेर सल्लेरी बजार नजिकैको उच्च पहाडि क्षेत्र डाँडामा आफै उत्पति भएको ज्वालामाईको दर्शन तथा त्यहाँको नजिकको हरियाली वातावरण र त्यहाँका मानिसको रहनसहन अवलोकनले मननै आनन्दित भयो।

यात्राको क्रममा बस्तीहरूमा युवाहरू न्यून संख्यामा भेटियो। तथापि यात्रामै एउटै नदीबाट ठाउँठाउँमा गरेर ६ वटा उवा बढी जलविद्युत परियोजनाहरू सञ्चालन गरेको भए पनि १९ मेगावाटको बेनी हाइड्रोपावरको प्रत्यक्ष अवलोकन गर्ने अवसर मिल्यो। जहाँ तीन वटा टर्बाइन मध्ये एउटा मात्र सञ्चालनमा थियो। त्यो सँगै सोलुको उच्च पहाडमा रहेको ९ औँ अवतारी लामाको गुम्बा थुप्लेङ छुलुङ गुम्बाको अवलोकनमा पानीको बहावबाट मानेहरू घुमाइरहेको दृश्यले मनै लोभ्याइएको छ।

साथै हिमालको सौन्दर्यलाई प्रत्यक्ष अवलोकन गर्न मिल्ने सोलुखुम्बुको सोलुदुधकुण्ड नजिकको फाफ्लु विमानस्थलको अवलोकन गरियो। विदेशी पर्यटकहरूको आगमन न्यून भएको बेला त्यहाँ एउटा पनि विमान देख्न पाइएन।

सोलुखुम्बुको प्राकृतिक तथा सामाजिक वस्तुस्थितिको

अध्ययन अवलोकन पछि युगकवि सिद्धिचरण श्रेष्ठको जन्मभूमि ओखलढुङ्गाको प्रत्यक्ष अवलोकन पनि गरियो। जुन एक मात्र ऐतिहासिक नगरको रूपमा परिचित छ।

त्यो क्षेत्रमा सञ्चालित सूर्योदय साकोसले मूलतः सदस्यको सहजतालाई प्राथमिकतामा राखेर ऋण लगानी गर्दा पनि ऋण चुक्ता सम्बन्धमा चुनौति बहन गर्नुपरेको अध्ययन भ्रमणले पाएको छ।

ओखलढुङ्गा जिल्लाकै १४६.६९ क्षेत्रफलमा फैलिएको मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिकाको जयरामघाट स्थित सुनकोसी नदीको किनारमा थकाइ पनि मारियो। यो गाउँपालिका साविकको ८ वटा गाविस मिलेर बनेको हो। यस गाउँपालिकामा राई, तामाङ, मगर, बाहुन, क्षेत्री, नेवार, कामी, दमाई, सार्की, माभी, भुजेलगायतका जातजाति र भाषाभाषिको बसोबास रहेको पाइयो।

कृषि र पर्यटनमा आधारित उक्त गाउँपालिकाको लिम्बुभञ्जु साकोस रेभिड्यान्समा आधारित भएर पनि सुलभ ठाउँमा बसाई सरे सदस्यहरू सहकारी भागेको हल्लाको भरमा बचत फिर्ता लिन र आर्थिक स्थिति कमजोर भएका सदस्यहरूको नियमित बचत सङ्कलनमा समस्याहरूको अध्ययन र अन्तक्रिया पनि गरियो।

त्यसपछि खाना खाएर केतुके र हिलेपानीको सिद्धधाम हुँदै तेस्रो दिन विभिन्न सहकारीहरूको अध्ययन भ्रमण पछि नेवार बस्ती रहेको दिक्तेलको कुमाल गाउँतर्फ लाग्यौं। त्यहाँ पनि भक्तपुरमै पख्यौली घर भएका नेवारहरूसँग भेट गर्ने अवसर जुट्यो। नेवार भाषा बोल्ने नभएर त्यहाँका नेवारहरूले आफ्नो बिसै तापिन नेवारहरूको पुख्यौली नाच लाखे नाचलाई भने जीवन्तता दिइरहेको छ। त्यहाँ भक्तपुरमा रहेको केही थरहरू जस्तै बजिमय, सैजू, श्रेष्ठ, जोशी, कसजू, ताम्राकार तथा शाक्य थर गरी १५६ नेवार घर रहेको छ। त्यहाँ १ किलोग्राममा ४ पाउ हुने जस्ता सामाजिक परम्पराको नापतोल रहेको छ।

भ्रमणको चौथो दिन पूर्वको पशुपतिनाथ भनेर चिन्ने हलेसी महादेवको दर्शनमा त्यहाँ बुद्ध धर्मालम्बीहरूसमेतले त्यहाँ प्रार्थना गरेको पाउँदा धार्मिक सहिष्णुताको बलियो प्रमाण पाएँ। हलेसीको गुफामा नै भगवान शिवको बरदानलाई भष्मासुरले परीक्षण गर्न खोज्दा भगवान शिव त्यही गुफाबाट भागेको जनविश्वास रहेको छ। साथै त्यही गुफामा नै शङ्ख, श्रीपेच, नन्दी, गर्भद्वारलगायत थुप्रै देवदेवता, शिवको खुट्टा आदि आकृति रहेको देख्न पाइन्छ। त्यो सँगै माथि डाँडामा रहेको ककनी मन्दिरको लागि भएको ट्रेकिङ गाऱो भए तापनि गन्तव्यमा पुग्दा त्यहाँबाट देखिने पहाडको सौन्दर्यले मनै लोभ्याइयो।

चार दिने अध्ययन भ्रमणको समाप्ति पछि आफ्नै जन्मघर फर्किँदा सिन्धुलीको खुर्कोट बजार पनि घुमियो। त्यहाँ पाइने जुनार र त्यसको प्रसिद्धिले नेपाली फलफूलमा बेग्लै स्थान बनाएको छ। साथै नेपालको कुशेश्वर महादेवको दर्शनसँगै त्यहाँ भक्तपुरका सिकर्मी तथा डकर्मिले बनाएको कलात्मक मन्दिर तथा पाटीपौवाको संरचनाले अझ बढी सांस्कृतिक सौन्दर्यमा थप आकर्षित पनि गरियो।

समग्र सहकारीको अध्ययन भ्रमणमा आर्थिक पक्ष भन्दा पनि बढी नयाँ सामाजिक वातावरण, नेपालको प्राकृतिक वातावरण, धर्मसंस्कृति लगायत मानिसहरूको रहनसहन लवाई खवाइसम्बन्धी ज्ञान प्राप्तिको लागि निकै फलदायी नै भयो।

सिङ्कोटेली...

उहाँलाई थाहा नभएको कुरा

(१) वर्गसङ्घर्षको अनिवार्यता र महत्त्वलाई देख्नभएन।
(२) पुँजीवादलाई समाप्त गर्ने र मानव जातिलाई त्यसबाट मुक्त गर्ने बाटो देखाउनुभएन।

उहाँका समर्थकहरू

(१) बाजारेल र इन्फान्टाइज

(२) पैरोलेक्स

चार्ल्स प्युरिये

(१) व्यापारीहरूको बेइमानी र बढी नाफा खाने तरिका उदाइग्याउनुभयो।

(२) पुँजीवादी व्यवस्था-व्यापारिक हानथाप, योजनाहीन र भद्रगोल

(३) मजदुरहरू बढी उत्पादनले बेकारी, भोकमरी र गरिबी सहने

(४) समाजका सदस्यहरूको स्वार्थ बाँफिएको

(५) ‘फाक्सिस्’ भन्ने बस्ती र तीनकुने घर निर्माण सहर र गाउँको भेद हट्ने - ‘कम्युन’

(६) पेसा फेरि रहन पाउने शारीरिक र मानसिक कामको भेद हट्ने।

(७) उपग्रहहरूको कल्पना, समूहको पानी पिउन हुने, सहारा

मरुभूमिमा बगैंचा।

(८) श्रमलाई प्रेम गर्ने र शिक्षालाई उत्पादन श्रमसँग मिलाउने।

(९) पुँजीवादको खरो आलोचना - सभ्यता र प्रचुरताकै मुनि गरिबी जन्मने। रोबर्ट ओवेन एक कारखानाका हिस्सेदार

(१) ‘नयाँ समाजको दर्शन’, ‘समाजको नयाँ दर्शन’

(२) मानव चित्रको निर्माणका सिद्धान्तका निबन्धहरू

(३) ‘कम्युनिस्ट’ बस्ती र पत्रपत्रिकाहरू प्रकाशित

(४) गरिबका छोराछोरीलाई विद्यालय - आइमाई र केटाकेटीको

कामको घण्टाभन्दा काम नगराउन ऐन पारित

(५) श्रमका घण्टाहरूको नोट वा मुद्राको प्रचलन

(६) ३० वर्ष मजदुरबिच काम गर्नु भयो र धेरै ठाउँमा प्रयोगका

बस्तीहरू बसाल्नुभयो।

(७) ‘गरिबी ऐन समितिलाई रिपोर्ट’ ‘नयाँ नैतिक संसारको

किताब मानव जातिको विचार र व्यवहारमा क्रान्ति’

(८) कारखानाको कामको घण्टा निर्णय वातावरणमा सुधार-

सहकारी आन्दोलन आदिमा जीवन दिनुभयो।

उहाँलाई थाहा नभएको कुरा

(१) वर्गसङ्घर्षलाई स्वीकार गर्नु हुनन्थ्यो।

(२) सम्पत्तिबाट कसैलाई बञ्चित नगर्ने।

(३) साम्यवादी समाजको निर्माणको निमित्त आवश्यक विषयको

कमी

समर्थक

(१) अब्राम कोम्वे

शुभदीप बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.
देगडना-८, भक्तपुर, फोन नं. ०१-६६११२०४

१६ औँ वार्षिक साधारणसभामा उपस्थित हुने सम्बन्धमा

मिति २०८० पुस २६ गते बिहीबार बसेको सञ्चालक समिति तथा उपसमितिको बैठकको निर्णय अनुसार यस संस्थाको १६ औँ वार्षिक साधारणसभा निम्न मिति, समय र स्थानमा हुने व्यहोरा सहर्ष जानकारी गराउँदै यथा समयमा यहाँको अनिवार्य उपस्थितिको लागि सादर अनुरोध गरिन्छ।

साधारण सभामा छलफल गरिने प्रस्तावहरू

- १) आ.व. ०७९/०८० को सचिवको प्रतिवेदनमाथि छलफल र पारित गर्ने।
- २) आ.व. ०७९/०८० को कोषाध्यक्षको प्रतिवेदनमाथि छलफल र पारित गर्ने।
- ३) आ.व. ०७९/०८० को लेखा सुपरिवेक्षण समितिको प्रतिवेदनमाथि छलफल र पारित गर्ने।
- ४) आ.व. ०७९/०८० को लेखा परीक्षकको प्रतिवेदनसहितको नगद प्रवाह विवरण, वासलात तथा नाफा नोक्सान हिसाब विवरणबारे छलफल र पारित गर्ने।
- ५) आ.व. ०८०/०८१ को लागि लेखापरीक्षकको नियुक्ति र निजको पारिश्रमिक निर्धारण गर्ने सम्बन्धमा।
- ६) १६ औँ वार्षिक साधारणसभाको निर्णय प्रमाणीकरणको लागि प्रतिनिधिहरू चयन सम्बन्धमा।
- ७) विविध।

साधारणसभाको कार्यक्रम
मिति : २०८० माघ २० गते, शनिवार
समय : विहान ११:३० बजेदेखि बेलुका ४:०० बजेसम्म
स्थान : ब्रह्मायणी पीठ, भक्तपुर

पुनश्च :

- १) साधारणसभाबाट पाउने सुविधा लिनको लागि आ-आफ्नो परिचय खुल्ने संस्थाबाट उपलब्ध गराइएको परिचयपत्र वा पासबुक साथमा लिई सदस्य स्वयम् नै उपस्थित हुनुपर्नेछ र अनुपस्थित सदस्यलाई उपस्थिति खर्च दिइनेछैन।
- २) साधारणसभा हुने मितिले ६ महिना अघिदेखि नियमित बचत नगर्ने सदस्यलाई र ऋणको भाका नाघेका सदस्यहरूलाई १६ औँ वार्षिक साधारणसभामा संस्थाबाट प्रदान गर्ने कुनै पनि सेवा सुविधा र उपस्थिति खर्च दिइनेछैन।

सचिव : शुभदीप साकोस

युरोपेली राष्ट्र अस्ट्रियाको राजधानी भियानामा दक्षिणपन्थी अतिवाद, जातिवाद र यहूदीविरोधीहरूविरुद्ध प्रजातन्त्रको रक्षा गरौं भन्ने नाराका साथ प्रदर्शनको क्रममा इजरायल पक्षधर र प्यालेस्टिन पक्षधरबीच भडपको सम्भावना देखिएपछि बचाउ गर्दै अस्ट्रियाली प्रहरी जनवरी २६, २०२१४ को दिन। जर्मनीमा अति दक्षिणपन्थीहरू प्रदर्शन गरेको भोलिपल्ट नै अस्ट्रियामा पनि दक्षिणपन्थीहरू सडकमा आई प्यालेस्टिन पक्षधर र वामपन्थीहरूविरुद्ध हिंसाको प्रयास गरेका थिए।

तस्खिर : एएफपी

नेमकिपा...

वारमती प्रदेश सांसद गीता काफ्लेले नेमकिपालाई समाप्त गर्न खोज्नेहरू आफैँ समाप्त भएको इतिहासबारे स्पष्ट पाउँने नेमकिपा विचार र सिद्धान्तको पार्टी भएको र यो पार्टीलाई

कसैले चाहेर नष्ट गर्न सक्दैन भन्नुभयो। उहाँले राजनीति देश र जनताको सेवाको निमित्त हो र नेमकिपाले नागरिकता विधेयक, एमसीसीजस्ता देशघाती विधेयक र सम्भौताहरूको विरोधमा आन्दोलन गरी जनतालाई

राजनीतिकरूपले सचेत गर्ने काम गर्दै आएको छ भन्नुभयो। किसान सङ्घका सचिव हरिराम सुवालले नेमकिपा स्थापनाका आधार र जनताको पक्षमा गर्दै आएको योगदानबारे चर्चा गर्नुभयो।

चितवनमा कार्यकर्ता भेला तथा प्रशिक्षण

चितवन (रत्ननगर), १३ माघ। नेपाल मजदुर किसान पार्टीको ५० औं स्थापना दिवसको अवसरमा नेमकिपा जिल्ला समिति, चितवनको आयोजनामा कार्यकर्ता भेला एवम् प्रशिक्षण कार्यक्रम रत्ननगरको मोहनामा शनिवार सम्पन्न

दोषी माओवादी भएको स्पष्ट पार्नुभयो। देश र जनताको पक्षमा पार्टीले राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय विषयमा गरेका आन्दोलन र सङ्घर्ष खेर नजाने बताउँदै उहाँले देश र जनताको लागि नेमकिपाले सङ्घर्ष गरिरहने बताउनुभयो।

कार्यकर्ताहरू सैद्धान्तिक र वैचारिकरूपमा सफल र सबल हुनुपर्नेमा उहाँले जोड दिनुभयो। पैसा, सामान, जागीर बाँडेर र भोज खुवाएर जनता राजनैतिक र सङ्गठित नहुने भएकोले नेमकिपाले वैचारिक शिक्षा दिँदै आइरहेको उहाँले भन्नुभयो।

नेपाल क्रान्तिकारी महिला सङ्घका केन्द्रीय सचिव सुलोचना छुवाजुले नेपालको कम्युनिस्ट आन्दोलनमा नेमकिपा स्थापनाकालदेखि नै प्रकाशस्तम्भको रूपमा उभिएको स्पष्ट पार्नुभयो। नेमकिपा चितवन जिल्ला समितिका अध्यक्ष हरिप्रसाद दुवालको सभापतित्वमा भएको सो कार्यक्रममा नेक्राशिसङ्घका चन्द्रबहादुर थुयाजु, नेमकिपा रत्ननगरका विष्णु शर्मा, नेमकिपा भरतपुरका मोहन चेपाङ, नेक्रामजदुरसङ्घका राजकुमार श्रेष्ठ, नेक्राकिसङ्घका पदम मगर, नेक्रामहिलासङ्घका लक्ष्मी चेपाङ, नेक्राविसङ्घका अर्जुन चेपाङ, नेक्रायुसङ्घका ज्ञानेन्द्र चेपाङ र महिला सुमित्रा महतोलगायतले बोल्नुभएको थियो।

भयो। उक्त कार्यक्रममा नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य तथा वारमती प्रदेशसभा सदस्य सुरेन्द्रराज गोसाईंले देशलाई सिक्किमीकरणको बाटोमा लानुमा प्रमुख

उहाँले जनतामाझ निरन्तर सक्रिय रहेर सिकने र सिकाउने कार्यकर्तामात्र ज्ञान, गुण र व्यवहारले सुसूचित हुने र लामो समयसम्म देश र जनताको सेवा गर्न सक्ने बताउनुभयो।

मगर, नेक्रामहिलासङ्घका लक्ष्मी चेपाङ, नेक्राविसङ्घका अर्जुन चेपाङ, नेक्रायुसङ्घका ज्ञानेन्द्र चेपाङ र महिला सुमित्रा महतोलगायतले बोल्नुभएको थियो।

अक्सरवाद...

उहाँले चुनावमा भाग लिन मिल्छ तर सङ्घर्षलाई त्यसैमा सीमित राख्नु हुन्न भन्दै कम्युनिस्टहरू पुँजीवादी संसद्बाट बन्ने सरकार गठनमा भाग लिँदैन भन्नुभयो। उहाँले नेमकिपाले संसद्मा प्रखर प्रतिपक्षीको भूमिका निर्वाह गरिरहेको भन्दै देशको सार्वभौमिकता रक्षाको निमित्त सदन र सडकमा सङ्घर्ष गरिरहेको विचार राख्नुभयो।

नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य हरिसुन्दर बासीले नेमकिपाका अध्यक्ष रोहितले लेख्नुभएको पुस्तक रसी

उहाँले चुनावमा भाग लिन मिल्छ तर सङ्घर्षलाई त्यसैमा सीमित राख्नु हुन्न भन्दै कम्युनिस्टहरू पुँजीवादी संसद्बाट बन्ने सरकार गठनमा भाग लिँदैन भन्नुभयो। उहाँले नेमकिपाले संसद्मा प्रखर प्रतिपक्षीको भूमिका निर्वाह गरिरहेको भन्दै देशको सार्वभौमिकता रक्षाको निमित्त सदन र सडकमा सङ्घर्ष गरिरहेको विचार राख्नुभयो।

नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य हरिसुन्दर बासीले नेमकिपाका अध्यक्ष रोहितले लेख्नुभएको पुस्तक रसी

समाजवाद र पुँजीवादको भेद थाहा पाउनु जरुरी

भक्तपुर, १३ माघ। नेपाल मजदुर किसान पार्टीको ५० औं स्थापना दिवसको अवसरमा छिकोन व्यायाम समूह र १० नं वडा कार्यालयको आयोजनामा शनिवार लिखानारायणमा एक कार्यक्रम भयो। उक्त कार्यक्रममा भक्तपुर नगरपालिकाका उपप्रमुख रजनी जोशीले पुँजीवाद र साम्राज्यवादबाट विश्वमा शान्ति कायम नहुने धारणा राख्नुभयो।

उहाँले भनपाका जनप्रतिनिधिहरूले निर्वाचन घोषणापत्रअनुसार इमानदारीपूर्वक देश र जनताको सेवा गरिरहेका छन् भन्नुभयो। भनपाले शिक्षा, स्वास्थ्य, सरसफाइ र सम्पदा संरक्षणमा विशेष जोड दिइ कार्य गरिरहेको उपप्रमुख जोशीले बताउनुभयो।

ख्वप कलेज अफ लका प्राचार्य अनिता जधारीले हरेक व्यक्ति राजनीतिकरूपमा सचेत र सङ्गठित हुनुपर्ने आवश्यकता औल्याउनुभयो। समाजवाद र पुँजीवादबीच भेद छुट्टयाउन सक्नुपर्ने धारणा राख्दै उहाँले कामदार जनताको भविष्य समाजवादमा मात्र सुनिश्चित हुने बताउनुभयो।

भनपा वडा नं १० का वडाध्यक्ष लक्ष्मीप्रसाद ह्यौंमिखाको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा वडा नं १ का वडाध्यक्ष एवम् युवा तथा खेलकुद समितिका संयोजक श्यामकृष्ण खत्री, प्रशिक्षक मुना बासुकला, प्रशिक्षार्थी कमल कोजुले पनि बोल्नुभएको थियो। कार्यक्रममा वडा सदस्य जितेन्द्र मुनंक्मी र कृष्णनारायण दुमरूले पनि बोल्नुभएको थियो।

भक्तपुर नगरपालिका
२ वडा कार्यालय
२ वडा युवा तथा खेलकुद समिति
ब्यासी, भक्तपुर

टेबुलटेनिस प्रतियोगितामा सहभागी हुनेबारे सूचना

भक्तपुर नगरपालिकाको आयोजनामा यही २०८० माघ २१ गतेदेखि २७ गतेसम्म हुने भक्तपुर नगरव्यापी विद्यालयस्तरीय खेलकुद प्रतियोगिताअन्तर्गत टेबुलटेनिस प्रतियोगितामा नगरभित्रका सम्पूर्ण विद्यालयहरूलाई सहभागिताको लागि अनुरोध गर्दछ।

प्रतियोगिता हुने विद्याहरू			
क्र.सं.	विधाहरू	उमेर समूह	दस्ता शुल्क
१.	टिम इभेन्ट (छात्र/छात्रा)	कक्षा १० सम्म अध्ययनरत	प्रतिटीम रु. ३००/-
२.	छात्र/छात्रा एकल	१६ वर्षमुनि/कक्षा ८ देखि १० सम्म	प्रतिखेलाडी रु. १००/-
३.	छात्र/छात्रा एकल	१२ वर्षमुनि/कक्षा ७ सम्म	प्रतिखेलाडी रु. १००/-
४.	छात्र/छात्रा जोडी	कक्षा १० सम्म अध्ययनरत	प्रतिजोडी रु. २००/-

नाम दर्ता गर्ने अन्तिम मिति : २०८० माघ १९ गते, शुक्रबारसम्म
नाम दर्ता गर्ने स्थान : भक्तपुर नगरपालिकाका सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरू
प्रतियोगिता सञ्चालन हुने मिति : २०८० माघ २१ गतेदेखि २३ गतेसम्म
प्रतियोगिता हुने स्थान : बासु मा.वि., कालीघाट, भक्तपुर
सम्पर्क नं. ६६१२१६९, ९८४१५८९७८९, ९८४१६२१३२०

जाडोको समयमा चिसोबाट बचौं

- जाडोबाट बच्न तातो, पोषिलो तथा झोलिलो खानेकुरा खाऔं,
- न्यानो कपडा लगाऔं,
- घर तथा कोठा न्यानो बनाऔं,
- कोठामा हिटर तथा आगो बाल्दा हावा ओहोरदोहोर हुने सुनिश्चित गरौं,
- बालबालिकालाई तेल मालिस गरिदिऔं,
- बढी चिसोमा मर्निङ वाक नगरौं,
- चिसोमा बाहिर हिँड्दा बाक्लो कपडा लगाऔं,
- दैनिक घाम ताप्ने गरौं।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

जनताले..
प्रगति अबलोकन गर्न आमन्त्रण गरिएकोमा नेमकिपा र भक्तपुर नगरपालिकाप्रति आभार व्यक्त गर्नुभयो। नेवार एकता समाज धरानका महेश श्रेष्ठले जनप्रतिनिधिले इमानदारीपूर्वक काम गरे परिवर्तन गर्नसक्छ भन्ने कुरा भक्तपुर नपाले देखाएको छ भन्नुभयो। उहाँले उपभोक्ता समिति र जनताको सक्रियतामा हुने विकास निर्माण कार्यमा जनताको अपनत्व हुने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो। नेमकिपा सुनसरी सम्पर्क समिति भक्तपुरका अध्यक्ष सुनिल शाक्यको सभापतित्वमा भएको सो कार्यक्रममा ख्वप इन्जिनियरिङ कलेजका प्राचार्य सुजन माक, ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङका प्राचार्य सुनिल दुवाल र विनोद श्रेष्ठले पनि बोल्नुभएको थियो।